

Poštnina plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 2,90 € (695,00 SIT)

Vihornik

naslovna tema

Votla smreka na Naravskih Ledinah

gozdarstvo

**Gradnja pasivnih in nizkoenergetskih
hiš v Švici in Avstriji**

kmetijstvo

Partnerstvo dobrot brez meja

**Poslovna enota Deželne banke
v novih prostorih**

Votla smreka na Naravskih Ledinah

— Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec —

Uršlja gora je zanimiva planinska in izletniška točka. Kot osamelec Karavank je opazna z skoraj vseh vrhov po Sloveniji. Planinci in rekreativci se najraje povzpnejo na nekdanj plešasti vrh iz Naravskih Ledin, kjer je planinska koč Planinskega društva Ravne na Koroškem. V koči je že nekaj let oskrbnik Peter Fajmut, ki rad postreže tako posameznikom kot skupinam. V poletnem in jesenskem času imajo številne skupine piknike. Na dobro počutje obiskovalcev vpliva prijetna okolica uršljegorskih gozdov, kjer rastejo debela drevesa.

Kočo na Naravskih Ledinah varuje slikoviti gozdni rob, v katerem so še pred leti rastle debele smreke in macesni. Po letu 1985 – to leto so bili slovenski gozdovi močno prizadeti zaradi onesnaženega

zraka (plinski vžigi) – so se številnim med njimi pričeli sušiti vrhovi. Bile so vitalne, vendar so predstavljale nevarnost za obiskovalce. Zato so jih gozdarji posekali, pustili pa so najdebelejšo lepoticco, pod katero je bil postavljen kamin zaščiten z lesenim nadstrešjem. Mnogo obiskovalcev se je hladilo pod njeno krošnjo. Na zunaj polnolesnata smreka pa se je ob udarcu po njenem deblu votlo odzivala. Tako kot njene sestre, je bila tudi ona v sredini votla. Verjetno je imela poškodovane korenine, v njo so se naselile glive in mravlje, ki so pričele z razkrajanjem več kot stoletne preteklosti.

Na prošnjo oskrbnika, ker je ta predstavljala veliko nevarnost za ljudi, ogrožala pa je tudi objekt, so se gozdarji odločili, da jo podrejo. Podiranje suhih in votlih dreves je zelo nevarno,

V votli smrekovi preteklosti je Niko Voglič, na njej Anton Vrtič (foto Fajmut Peter)

Votla smrekova lepoticca na Naravskih Ledinah je padla

Počitek v votli smreki

(foto Fajmut Peter)

Votla smreka je tudi skrivalnica za najmlajše

(foto Gorazd Mlinšek)

saj nikoli ne veš kam bo sila neenakomerno razporejene teže drevesa nagnila drevo. Nevarnega dela so se lotili črnjanski gozdni delavci Virtičev Tonč, Vogličev Niko in Oderlapov Zdenko. Smer podiranja so usmerili s pomočjo jeklene žice pripete na traktor.

Kljub upoštevanju vsega strokovnega znanja pri izvedbi podiranja, jih smreka ni ubogala. Smreko je zasukalo. Padla je na nadstrešek in kamin. V podrti smreki je zazevala votla preteklost. V prsni višini je imela smreka premer 115 cm, v korenicičniku je njen notranji

(votli) premer na širšem delu 150cm, na ožjem 120 cm. Oskrbnik Peter se je ponovno prepričal, da je bila votla smrekova lepota zelo nevarna za obiskovalce. V močnejših sunkih vetra bi lahko pomendrala poleg omenjenih objektov še kakšnega ljubitelja planin. Ta

nevarnost je zdaj mimo, prvi hlood votle smreke je obdržal. Želi ga razstaviti kot naravno zanimivost. Pred dežjem in snegom bo z nadstreškom ponovno zaščiten na novo postavljeni kamin, pa tudi votlo smreko.

Pri Kotniku na Paškem Kozjaku

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Razgibana in pestra je naša dežela, še posebno pa Koroška. Da je v njej veliko zakotnih kotičkov, nas prepričajo številna ledinska in domača imena ter priimki s korenino »kot«. Med njimi je zelo veliko Kotnikov. Ostalemu svetu je skrita pod vrhom Paškega Kozjaka (občina Mislinja) kmetija Kotnik, kjer so do leta 1954 živeli Banovski. 11. junija 1954 je kmetijo prizadela naravna ujma. Nad velikim stanovanjskim

va domačija zapuščena, saj je bila odrezana od doline. Danes se na kmetijo vrača življenje. Alojz Banovšek, ki je solastnik posestva in njegov sin Aleksej sta pričela z obnovo gospodarskega poslopja. Potrebno bo zgraditi tudi stanovanjsko hišo. V letošnjem letu bodo naredili cesto. Na kmetiji bo zagospodaril Aleksej, ki je zaključil šolanje v lesarski srednji šoli. Načrtuje, da bo svoje znanje obdelave lesa s pridom

Pri Kotniku na Paškem Kozjaku

poslopjem se je utrgal zemeljski plaz. Odnese in porušil je staro hišo z debelimi zidovi. Pri Kotniku niso utrpeli samo materialne škode, v ruševinah je umrlo 6 ljudi. Zemeljski plaz je evidentiran v zgodovinski slovenskega hudourništv kot drugi zemeljski plaz, ki je zahteval za Mangartskim plazom največ človeških življenj. Danes nas spominja na žalostni dogodek pri Kotniku lepo urejeno spominsko obeležje z križem.

Kar nekaj časa je bila Kotniko-

Pogled na Kotnikov plaz

Križ in gospodarsko poslopje pri Kotniku na Paškem Kozjaku

uporabil kot dopolnilno dejavnost na kmetiji. Kmetijo varuje gozd, v katerem je v letošnjem februarju povzročil škodo veter, v marcu pa tudi sneg. Na gozdarsko srečo so poškodovani predvsem listavci. Ko bo zgrajena cesta, bo spravilo hloodovine iz gozda lažje.

Banovškom želim, da bi se čim prej pripeljali po cesti do slikovite kmetije pod Špikom in lažje urejali posestvo, na katerem je gozd v petdesetih letih zacelil rane zemeljskega plazal

Aleksej in oče Alojz Banovšek pri popravilu gospodarskega poslopja

Vse foto Gorazd Mlinšek

Informativni gozdarski storži v juniju

Go razd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Za nami je zelo toplel junij. Prvi dan v prvem poletnem mesecu je še bil »svež« predvsem v jutranjih urah z najnižjo dnevno temperaturo 8° C v nižinskih predelih. V ostalih junijskih jutranjih urah se je zrak ohladil v temperaturnem razponu med 12 in 20° C (druga polovica meseca) in segreval od 18° C do 31° C (21. 6. 2007). 20. junija je bila v Ljubljani izmerjena maksimalna temperatura 33° C. Prva polovica meseca je bila deloma mokra, saj so se od 4. junija v dnevnem zaporedju pojavljale lokalno in časovno različno nevihte (predvsem v popoldanskih in nočnih urah), katere niso povzročile škode. V drugi polovici junija je bilo neviht manj. Zaradi toplega vremena so v dolini borovnice začele zoreti že v prvi polovici junija, nevihte pa so namočile gozdna tla, iz katerih so pogonale tudi gobe. Zagrizeni gobarji so tudi na Koroškem že našli prve jurčke, manjkalo pa ni niti lisičk. Visoke temperature in velika vlažnost zraka so nudile idealne pogoje za razvoj najrazličnejših fitopatogenih gliv in bakterij na gozdnem in negozdnem drevju.

V juniju so gozdarji v Dravski dolini (okolica Vuzenice, Sv. Primoža na Pohorju in Sv. Antona na Pohorju) opazili bolezenske znake na hruškah, na nenadne čudne spremembe

na starih hruškovih drevesih so nas opozorili tudi številni kmetje. Obvestili smo poročevalsko prognostično diagnostično službo na Gozdarskem inštitutu Slovenije, kateri smo posredovali dva vzorca obolelih hruškovih vej iz vznožja Sv. Primoža na Pohorju. **Na eni izmed njih so 26. junija 2007 na Fitosanitarni upravi RS potrdili obolelost z bakterijo hruševega ožiga (*Erwinia amylovora*).** Na gozdnih drevesnih vrstah (jerebika, glog, panešplja, mokovec, skorš, šmarna hrušica), katere tudi prizadene ta bakterija, še nismo opazili bolezenskih znakov. Iz fitosanitarne inšpekcijske službe bodo podali ukrepe za zatiranje te karantenske bolezni, o katerih smo lahko brali že v prejšnji številki Viharnika.

Pa pogledjmo v juniju nekoliko dopustniško razmetane gozdarske storže v OE Slovenj Gradec in izven.

Zelo živahno je bilo 1. junija v Slovenj Gradcu, kjer ste se lahko udeležili uradne otvoritve nove Gozdne učne poti Tičnica. Pot je v upravljanju Mestne občine Slovenj Gradec, strokovno pa so jo uredili in bodo spremljali dogajanja na njej gozdarji Krajevne enote Slovenj Gradec.

Istega dne ste lahko izvedeli marsikaj zanimivega o tre-

nutnih aktualnih dogajanjih v gozdarstvu in Tednu gozdov, če ste na VTV spremljali oddajo Dober dan, v kateri sva bila gosta vodja ZGS OE Slovenj Gradec Milan Tretjak in pisec Storžev.

Živahno je bilo tudi 3. junija 2007 v planinski koči na Grohatu pod Raduho, kjer so se na letnem srečanju sestali gorski stražarji. Srečanje jim je z zanimivim predavanjem popestril revirni gozdar Primož Areh.

Poučno pa je bilo v Zgornjem Razborju, kjer so se pod vodstvom gozdarjev Srednje gozdarske šole iz Postojne od 4. do 6. junija izobraževali lastniki gozdov iz Krajevne enote Slovenj Gradec. **Teoretično**

znanje, ki so si ga pridobili v organizaciji slovenjegraške krajevne enote v prostorih gostilne Pečoler, so praktično preizkusili na tečaju »Varno delo z motorno žago« tudi v gozdu.

12. junija 2007 smo gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec povabili med sebe novinarje, ki delujejo v koroški regiji. V Slovenj Gradcu smo jim predstavili delovanje javne gozdarske službe, aktualna gozdarska dogajanja in delovanje posameznih odsekov v koroški območni enoti. Povabljeni so bili tudi v gozdove Mislinjskega Pohorja.

Letos so veliko prej kot prejš-

Smreka je vzknila na mizi

Na grebenu Košenjaka

Pod Peco

nja leta postale živahne čebele (zgodnje rojenje), ki so vzpodbudile tudi gozdarje ZGS, da so se pričeli intenzivno pripravljati na letošnji Kmetijsko živilski sejem v Gornji Radgoni. **Širši javnosti se bodo predstavili s prispevkom »Gozd in čebele«.**

Zmagovalna ekipa letošnjega kviza o poznavanju gozda, šolarji 2. osnovne šole Slovenj Gradec, ki je bil 30. maja 2007 v Vuzenici, je pod vodstvom avtorja Gozdarskih storžev 15. junija na VTV soustvarjala naravovarstveno obarvano otroško oddajo »Mišmaš«.

18. junija smo se gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec (vodje odsekov, vodje KE, načrtovalci) in stanovski kolegi GG Slovenj Gradec podali v Podpeco na sečišča, kjer je GG Slovenj Gradec s podizvajalci v zimskem

Na sečišču strojne sečnje

Analiza gozdnih tal – vzorčenje

času izvajalo strojno sečnjo. Na tehnološkem dnevu smo pregledali dokončno urejena sečišča, ugotavljali slabe in dobre strani strojne sečnje, izmenjali operativna mnenja in se dogovorili za nadaljnji načrtni pristop izvajanja te vrste sečnje. **Strojna sečnja razbremeni gozdnega delavca, zaradi večje koncentracije odkazanega drevja za posek in bolj gostih spravilnih poti pa lahko obremeni gozdni prostor.** Strokovno in načrtno izvedena strojna sečnja na primernem terenu in stalni nadzor nad izvajanjem del lahko zmanjšata te obremenitve.

Pomembno je tudi pravočasno obveščanje javnosti o izvedbi ukrepov v gozdu. **Ne pozabimo – tehnologijo dela moramo prilagajati gozdu, ne pa obratno!**

V letošnjem letu je planiran generalni popis gozdov – Inventura gozdov 2007, ki ga organizirajo gozdarski strokovnjaki Gozdarskega inštituta Slovenije v sodelovanju z gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije. **Prvi popis je bil izveden leta 2000, letošnji popis bo vsebinsko razširjen zaradi pridobitve nekaterih podatkov, katere Sloveni-**

ja potrebuje za poročanje v zvezi z Kyotskim protokolom. Gozdarji javne gozdarske službe bomo izvedli popise na 4 x 4 km mreži na 731 popisnih točkah. Od 19. do 22. junija smo se popisovalci udeležili izobraževalnega seminarja (iz OE Slovenj Gradec Gorazd Mlinšek, Zdenka Jamnik, Avgust Kunc) v prostorih Gozdarskega inštituta Slovenije v Ljubljani. Praktično usposabljanje je potekalo v gozdovih Rožnika in Rakitne. Trenirali smo popis poškodovanosti gozdov in gozdnih ekosistemov. Na ploskvah smo evidentirali tudi vso odmrlo biomaso, popisali lišaje (pokazatelje čistega zraka), se seznanili z vzorčenjem gozdnih tal. Za popisno ploskev smo izpolnili tudi anketo o funkcijah gozda. Popisi morajo biti izvedeni v avgustu, vzorčenje tal pa bomo izvajali še tudi v septembru.

sekov za gozdno tehnologijo. Imeli so tehnološki izobraževalni dan na temo gozdne vlake. **Pravilno načrtovana in zgrajena gozdna vlaka omogoča lažje spravilo hlodovine, preprečuje poškodbe gozdnih tal in koreninskega sistema ter bolj intenzivno izvajanje gojitvenih in varstvenih del.** S prispevkom je na strokovnem srečanju sodeloval tudi vodja odseka za gozdno tehnologijo v OE Slovenj Gradec Hinko Andrejč.

21. rožnika so se na Jezerskem zbrali vodje oddelka in od-

Foto: Gorazd Mlinšek

Gradnja pasivnih in nizkoenergetskih hiš v Švici in Avstriji

Drago Pogorevc, dipl. inž. str.

Društvo »CIPRA« (Mednarodna komisija za varstvo Alp) je organiziralo dnevno ekskurzijo v Švico in Avstrijo z namenom ogleda praktičnih primerov že postavljenih tako imenovanih pasivnih hiš, pri katerih kot osnovno gradbeno surovino uporabljajo les. Program je vseboval ogled enodružinskih energetsko učinkovitih hiš iz lesa, poslovnih zgradb, šol, vrtcev ter večjih občinskih zgradb z večnamenskimi prostori in knjižnicami. Poleg ogleda smo imeli tudi predavanja arhitektov o sodobnih trendih gradnje pasivnih hiš.

In kaj sploh pasivna hiša je? Pasivna hiša prihaja iz Nemčije in je nizkoenergetska hiša, pri kateri gre za novo kombiniranje razpoložljivih gradbenih materialov in hišne tehnike ter njihovo preverjanje. Taka zgradba je bila v začetku devetdesetih let zgrajena v Darmstadtu v Nemčiji in je za ogrevanje porabila manj kot 15 kWh/m² energije. Pasivna hiša temelji na treh načelih:

1. odlična izolacija ovoja, vključno z okni;
2. optimiranje pasivno-solarnih dobitkov, pridobljenih prek velikih oken na južni strani stavbe,
3. kontrolirano prezračevanje z rekuperacijo toplote.

Pasivna hiša se ne ogreva s klasičnimi ogrevalnimi napravami, ampak z izkoriščanjem obstoječe sončne energije, ki prihaja skozi okna, izkorišča pa tudi toploto, ki jo oddajajo razni hišni aparati (kuhalne plošče, računalniki ...) in stanovalci. V poletnih mesecih je za preprečevanje pregrevanja potrebno zasenčiti steklene površine z žaluzijami.

Arhitekti zgradb, ki smo si jih ogledali, so nas opozorili tudi na prednosti uporabe lesa kot gradbenega materiala. Prav tako pa uporaba lesa za name-

ne izgradnje stanovanjskih in poslovnih objektov pripomore k ustvarjanju dodane vrednosti lesa na regionalni ravni. Mnoga delovna mesta so že zaradi narave dela locirana na regionalnem območju, zato so možnosti za ustvarjanje dodatne vrednosti lesa na regionalni ravni zelo ugodne. Z višjo stopnjo predelave lesa na regionalnem območju ohranjamo stara in ustvarjamo nova delovna mesta, povečujemo dodano vrednost in s tem zmanjšujemo potrebe po izvozu hlodov. Z uporabo lesa kot gradbenega materiala imamo večkratno korist. Naj jih naštejemo vsaj nekaj:

1. les je v primerjavi s trdnostjo lahek material, zato je primeren za transport in montažo;
2. po naravi je dober izolator, tako da se lahko s sorazmerno tankimi stenami doseže visoka izolativna vrednost, poleg tega pa ima visoko površinsko temperaturo, nizko toplotno prevodnost in dobro akustiko;
3. les ima relativno majhno težo in veliko nosilnost. Glede na lastno težo lahko prenese 14-krat tolikšno obremenitev kot jeklo, je prepusten, antistatičen, elastičen, naraven;
4. je gradbeni material, ki na podnebje nima negativnih vplivov in skladišči CO₂;
5. ustvarja ugodno klimo v notranjih prostorih in izpolnjuje tudi visoke zahteve z vidika gradbene biologije, ne ustvarja škodljivih hlapov, regulira vlažnost zraka, ni radioaktiven, prijetno diši;
6. les je mogoče obdelovati obrtno in industrijsko. Omogoča najvišjo stopnjo prefabrikacije in sistemsko pogojeno kratko montažo. Leseno hišo je mogoče zgraditi v najkrajšem možnem času;
7. uporaba lesa prispeva k financiranju izvajanja nujnih

ukrepov nege gozdov;

8. uporaba lesa pospešuje verigo ustvarjanja dodane vrednosti na regionalni ravni in ustvarja nova delovna mesta;
9. les ne ustvarja odpadkov in ga je mogoče v celoti reciklirati.

Zaradi teh pozitivnih lastnosti les kot gradivo nudi tako na področju oblikovanja fasad kot na področju konstrukcij veliko možnosti. Praktične izkušnje kažejo, da imajo lesene fasade ob primernem vzdrževanju daljšo življenjsko dobo kot fasade iz golega betona ali ometa. Izbiramo lahko med različnimi vrstami lesa, oblog, med načini montaže in površinske obdelave, tako da je lesena fasada lahko popolnoma individualna, na primer obarvana. V primeru, da fasade na zaščitimo, les zaradi vremenskih vplivov sčasoma naravno potemni. Ta obarvanost pa nikakor ne pomeni trohnobe, ampak živost lesa in naravni proces staranja (glej sliko A).

Pri različnih načinih gradnje igrajo stroški vedno pomembno vlogo. Z dobrim načrtovanjem je mogoče vsako hišo spremeniti v nizkoenergetska. Z leseno oblogo in zunanjo

izolacijo je možno zmanjšati toplotno prehodnost zunanje stene. Izboljšanje izolacije je cenovno ugodno, zviša energijski standard in s tem tudi vrednost hiše. Les pa lahko nadomestimo tudi s tekstilom (glej sliko B)!

Naj omenim še en primer dobre prakse iz doline Rottal na Bavarskem. Pri projektu Rottaler Holzhaus so se med seboj povezali združenja lastnikov gozdov, žagarski obrati ter tesarski mojstri in oblikovali t. i. leseno hišo iz doline Rottal. Gre za nizkoenergetska hišo, zgrajeno v značilnem arhitekturnem slogu te regije (nekaj podobnega načrtujemo tudi mi v projektu Pohorska etnoeko hiša). Masiven les izvira izključno iz gozdov tamkajšnjega okraja. Investitor si lahko drevesa izbere sam, po želji stranke se lahko pri sekanju lesa upošteva lunine mene. Izvedba hiše se načrtuje po enotnih tehničnih merilih in individualno. Tudi izvajalci drugih storitev, povezanih z gradnjo, prihajajo iz domače regije. Energetska opremo so prevzeli lončene peči in sončni kolektorji. Od začetka projekta leta 1996 je bilo na območju regije postavljenih čez 200 tovrstnih hiš. Prodaja lesa se je povečala

Slika A: primer pasivnih lesenih hiš; severna fasada iz lesenih macesnovih desk (starost 10 let) v Švici

za dobro tretjino, ustvarjenih pa je bilo 70 novih zaposlitev. Glede na zgoraj opisano menim, da imamo pri dobro zastavljenih projektih v GG še veliko tržnih niš in možnosti

povečati dodano vrednost naši osnovni naravni surovini – koroški -pohorski smreki.

Ekskurzija je bila zelo dobro načrtovana; videli smo res

zanimive primere nizkoenergetskih lesenih hiš v praksi, se pogovarjali z načrtovalci, s stanovalci in upravitelji teh hiš. Sedaj je ta spoznanja potrebno prenesti v našo prakso,

saj bo to pripomoglo k temu, da bo naša naravna in obnovljiva surovina dajala dober kruh tukajšnjim prebivalcem.

Slika B: primer pasivne hiše; fasada iz tekstila (starost 5 let), spredaj g. Walter Unterrainer -arhitekt te stvaritve

Primer lesene pasivne hiše v izgradnji 60 m2 neto površine, cena 160.000,00 EUR

Le s skupnimi močmi in sodelovanjem lastnikov gozdov nam uspe

Jerneja Čoderl, univ.dipl.inž.gozd, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Izobraževanje v gozdarstvu je vezano na izvajanje terenskega pouka. V zadnjem letniku univerzitetnega programa študija gozdarstva študenti v maju precej dni preživijo po gozdovih v različnih delih Slovenije. Pri izvajanju terenskega pouka pri predmetu Gojenje gozdov se po tradiciji odpravijo tudi v Slovenj Gradec. Obiščejo KE ZGS Mislinja in KE ZGS Radlje.

Na področju naše KE Radlje smo se s študenti srečali v popoldanskem času 23. maja, ko so iz Mislinje prispeli na Grmovškov dom na Pohorju. Sprejela sta jih vodja OE ZGS Slovenj Gradec Milan Tretjak in direktor GG Slovenj Gradec Silvo Pritržnik. Predstavila sta jim delovanje in sodelovanje ZGS OE Slovenj Gradec in GG Slovenj Gradec. Študenti so izvedeli, da sodelovanje dobro teče in da se gozdarsko podjetništvo v okviru GG uspešno razvija.

V prvem delu izvajanja terenskega pouka v okviru naše KE smo se pod vodstvom Maksa Suška seznanili s Pahernikovo posestjo. Dež nas ni pretirano oviral, ko smo svoje korake od Grmovškovega doma po meji s Kraljevim, usmerili skozi Pahernikove gozdove v Hudem kotu. Maks Sušek, upokojeni radeljski gozdar, ki v imenu lastnice Vide Ribnikar upravlja s Paherniko posestjo, je študentom nazorno osvetlil zgodovino in sodobno gospodarjenje v Pahernikovi gozdovih. Poudaril je intenziven strokovni pristop pri gojenju gozdov že pred 60. leti, ko so pričeli smrekove monokulture preusmerjati v stabilnejše mešane sestoje z bukvijo kot osnovno graditeljico sestojev. Ogledali smo si primere skupinsko postopnega gospodarjenja, se pogovarjali o načinu odkazila in širjenju pomladitvenih skupin, o obvejevanju in o sprejemanju odločitev o končnem poseku, ki je povezan tudi z upoštevanjem spr-

vilnih možnosti. Postanek v gozdarski koči je bil namenjen hitremu tekočemu okrepčilu in strokovni debati, naslednji pa ogledu kipa pohorski družini. Za slovo od Hudega kota in Pahernikovih gozdov smo odšli še do mogočne Pahernikove smreke, kjer je g. Sušek opozoril na pomen gospodarjenja s posameznim drevesom.

Iz revirja Janeza Skerlovnika, ki je bil v času izvedbe terenskega pouka žal na dopustu, je pa pri pripravi ekskurzije študentov sodeloval, smo se pod vodstvom Mihaela Kristana odpeljali v njegov revir, na Orlico. Namen izvajanja terenskega pouka na Orlici je bil, da študente seznanimo s pohorskimi kmetijami – celki.

Maksu Sušku so študenti z zanimanjem prisluhnili

Zapeljali smo se do ekološke kmetije Sgerm, kjer smo vedno lepo sprejeti. Kmetijo nam je predstavil Blaž Kristan, pospremil nas je do veličastne Sgermove smreke in skupaj z revirnim gozdarjem Mihaelom Kristanom sta predstavila prebiralni način gospodarjenja v Sgermovih sestojih. S študenti smo kar težko zapustili Sgermovo domačijo, ko smo poskusili njihov dober mošt in zeliščno žganje, ki ga z dodajanjem številnih zdravilnih rožic pripravlja Blaž.

dnevni ritem na njihovi kmetiji prihodu študentov. V hlevu je predčasno vse „porihtano“, da imajo čas za nas. Prof. Jurij Diaci, ki študente vodi, je za Kajžerjeve že stari znanec.

Čeprav strokovno izvajanje vsako leto malo spreminjamo, gospodar Ivan z veseljem in vso resnostjo prevzame pomemben delež pri posredovanju podatkov in svojih izkušenj študentom. Letos smo v izvajanje vključili še gozdarko Danijelo Ferk, ki je pri Kajžer-

Pozdrav gospodarja Ivana Praznika ob prihodu na njihovo kmetijo

Pogledi uprti v mogočno Sgermovo smreko z nasprotnega pobočja

Po krajši vožnji skozi orliške gozdove, smo prispeli na ciljno točko prvega dne strokovne ekskurzije študentov gozdarstva. Sprejem na kmetiji Kajžer je svojstveno in nepozabno doživetje. Družina Praznik Ivana in Mojce prilagodi običajni

ju delala svojo diplomsko nalogo. Študentom je predstavila rezultate kakovostne analize dreves na eni od ploskev, ki jih je naredila za diplomsko nalogo. Iz Kajžerjevega gozda nas je, kakor vsako leto, pregnala tema. Tema pa nas ni pregala

tudi z domačije, saj smo dan zaključili z okusno večerjo, ki sta jo pripravili gospodinji Mojca in snaha, finančno pa jo je podprl župan občine Radlje ob Dravi g. Alan Bukovnik. Preden so študenti odšli prenočevati na kočjo na Pesniku, je pred Kajžerjevo hišo zadonela še pesem zahvale iz študentskih grl. Kajžerjeve so zapustili s pozitivnimi občutki glede urejenosti, gospodarjenja z gozdom in medgeneracijskih odnosov na pohorskem celku.

Naslednjega dne smo s strokovnim izobraževanjem študentov gozdarstva nadaljevali v Radljah, v revirju Radlje. Pod vodstvom Zdenke Jamnik so se študenti seznanili z nego plemenitih listavcev in z izkušnjami pri skupinsko postopnem gospodarjenju z gozdom.

Strokovni program smo zaključili na Starem gradu, kjer so sodelavci naše KE Borut Skledar, Pavel Jeriček, Tomaž Serec, Matej Modic, Mihael Kristan ter nekdanji sodelavec Ivan Hafner, s pomočjo Petra Tasiča kot predstavnika GG Slovenj Gradec, za študente pripravili kosilo v naravi. Ker je bilo tega dne tudi vreme prijazno, vsi člani kolektiva KE Radlje upamo, da smo poleg strokovnih izkušenj študentom pripravili še kakšen trenutek za prijetne spomine.

Iz opisa izvedbe terenskega pouka iz gojenja gozdov za študente četrtega letnika univerzitetnega študija gozdarstva je razvidno, da je naslov prispevka res upravičen. Hvala vsem sodelujočim, tudi s pomočjo tega zapisa.

So ropotale žage in mlinci v vuzeniških »grabnih«

Zdenka Jamnik, univ.dipl.inž.gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Kje vse so ropotale žage in mlinci, vedo le še nekateri ljudje. Prav tiste, ki še živijo vzdolž pohorskih grabnov, smo želeli zbrati, da posredujejo svoje bogato znanje o etnološki dediščini, ki vse hitreje tone v pozabo. Zato smo v začetku letošnjega leta na Zavodu za gozdove OE Slovenj Gradec – KE Radlje pričeli z delovanjem študijskega krožka o žagah in mlinih v Vuzenici. V skupini

so se zbirali posamezniki, ki se še spominjajo žag in mlinov, njihovih lokacij, delovanja in propadanja in gozdarji, ki delamo v tem prostoru in smo s tem delom dediščine strokovno povezani. Pridružili so se nam tudi ljudje, ki jih ta etnološka dediščina posebej zanima. Največ je bilo starejših ljudi, bili pa so tudi mladi, predstavniki šole in turističnega društva. Pestra sestava ljudi je omo-

gočila, da je bilo druženje in delo v krožku pestro. Želja vseh članov študijskega krožka je bila raziskati lokacije bivših, propadajočih in redkih še delujočih žag in mlinov vzdolž vuzeniških potokov. Želeli smo pridobiti in dopolniti znanje o razvoju žag in mlinov skozi čas, njihovi zgradbi, delovanju, posebnostih in doprinesti k pomenu etnološke dediščine kraja.

Na srečanjih, ki so bila v domačem kraju pri Prodarnju, smo si izmenjali znanje in ga posredovali drug drugemu ter dopolnili z obstoječo literaturo. Skupaj smo pregledali, kaj vse je bilo zapisanega o tej temi. Pomemben vir je bil popis žag, ki ga je opravil že upokojeni prof. dipl. ing.gozd. Franjo Sgerm. Popis, ki je zajemal le žage ob nekaterih vuzeniških potokih, smo dopolnili, obdelali še vse ostale potoke v vu-

zeniški občini ter popisali poleg žag še mline. Nekaj lokacij smo narisali na karto kar pri Prodnarju, veliko pa jih je bilo potrebno dopolniti s teren-skimi ogledi večjih ljudi. Pri raziskovanju lokacij in ostan-kov zidov in ruševin vzdolž vseh grabnov, so bili najbolj zaslužni Avgust Črešnik, Ivan Hribernik, Anton Repnik, An-ton Kos, Zofija Doler in Anton Nabernik iz Sv. Antona. Na osnovi njihovih spominov in spominov nekaterih posamez-nikov je nastal seznam bivših in obstoječih žag in mlinov v vuzeniških grabnih. Na posa-

pokazal že skoraj pozabljeno kmečko opravilo - mletje z mlinom na vodni pogon. Z za-pornico je spustil vodo iz »dro-ge« na žleb in na vodno kolo, ki je pognalo mlinske kamne. Na »grobnico« je nasipal koru-zo, ki je zletela skozi mlinske kamne, nato zmleta po »putli« skozi »pajtkoš« do vedra. Ro-potanje mlinskih kamnov in ogled mlina je bil za vse poseb-no doživetje.

Pisni vir navajajo, da so nastajale žage in mlini v vuzeniških grabnih že v 19. stoletju (leta 1825 prve žage, mlini pa še prej). Posebnost pri mlinih je

vode, da je voda pada na kolo z velikim padcem. Pri žagah na veliko kolo je padala voda na kolo s prostim padcem. Na »gredlu« je bilo na eni strani vodno kolo, na drugi pa ojni-ca., ki je poganjala »gater«-ja-rem, v katerem je bil vpet ža-gin list za rezanje hloda.

Precej žag so v letih 1920 - 1922 predelali na turbino na vodni pogon. Nekatero žage in mlino so imeli tudi stanovanja, nekatere pa le manjše kamre, kjer se je žagar ali mlinar le odpočil. Ob nekaterih je bilo zraven še »oglenica« za kuha-nje oglja.

Žage in mlino so bili grajeni enostavno, predvsem iz lesa, »šintlov« in kamna.

Vzdrževanje objektov so opravljali kmetje kar sami. Najzahtevnejšo je bilo »klepa-nje« mlinskih kamnov.

Največ žag in mlinov je začelo propadati po drugi svetovni vojni. Večino mlinov so med vojno »zapečatili«. Z napeljavo elektrike so številne mline pre-stavili na domačije, od katerih pa danes le še redki. Propad so pospešila še številna neurja v letih 1939, 1970. in 1973.

Žage in mlino so propadali skozi desetletja. Ostajajo le še ostanki zidov in ruševin, ki nemo pričajo o bogati dedišči-ni naših očetov.

Svojo zunanjo podobo še del-no ohranjata Brodnikov mlin in Ladinska žaga, v kateri pa vidno propadajo njeni notra-nji deli. Kurejev mlin, ki spada med zavarovane spomenike in je mlet še pred par leti, dan-es ne vrti več svojega kolesa. Ohranjeni sta le še občasno delujoči Repjenkova žaga in Bauhova žaga, obe predelani na turbino. Člani krožka si želimo, da vsaj te ohranimo našim prihodnjim rodovom, da bodo znali ceniti dediščino naših prednikov.

Pričevanja članov študijskega krožka o žagah in mlinih, o njihovem nastanku, delovanje, zgradbi in propadanju so za-pisana v brošuri. Kljub temu, da ostaja kaj nenapisanega, je brošura, ki bo izšla ob vuzeniških dnevih, namenjena vsem, ki jih ta etnološka dediščina zanima.

Srečanje članov krožka pri Prodnarju (foto Jerneja Čoderl)

meznih mestih sta bili žaga in mlin kar skupaj, na večini pa ločeno. Skupaj smo evidentirali 89 lokacij, in sicer 52 žag in 55 mlinov. Bogata dediščina, ki se je danes premalo zavedamo. Človek pa je znal že v preteklosti izkoristiti številne potoke in njihovo moč vodne sile.

Člani krožka smo si ogledali tudi delovanje dveh podobnih mlinov in sicer obnovljenega Tišlerjevega mlina na Vasi in Lipnikovega mlina v Bistriškem jarku, ki kljub delni obnovi ohranja svojo prvotno podobo. Posebej nas je navdušil Lipnikov Minč, ki je z veseljem

bil Kifrov mlin, ki je bil valjni in je veliko mlet po propadu manjših mlinov. Mline in žage so imele skoraj vse kmetije, če je le zemlja segala do jarka. Nekateri kmetje so zemljo celo dokupili (Pristovnik) ali pa jo vzeli v najem (Jušt). Tisti, ki niso imeli svojega mlina, so morali mletje odslužiti z delom (šest dnin na leto).

Žage so bile preproste, z enim ali dvema listoma, redko s tremi. Grajene so bile na malo ali veliko vodno kolo. Pri žagah »venecijankah« na malo kolo je bil potreben »tajt« - zbiralnik

Ogled obnovljenega Tišlerjevega mlina na Vasi (foto Jerneja Čoderl)

Partnerstvo dobrot brez meja

Julija Primožič, Razvojna agencija Sora, d. o. o., in Darja Jeriček, KGZ Celje

V juliju 2007 se bo zaključil dvoletni projekt Partnerstvo dobrot brez meja, ki je potekal v okviru programa Interreg III A Slovenija – Avstrija. Gre za čezmejni projekt na področju povezovanja blagovnih znamk v obmejnem prostoru Slovenije z Avstrijo, ki sta ga finančno podprli Evropska unija in Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

S Koroške regije sta bila v projekt vključena Kmetijsko gozdarski zavod Celje in Center za razvoj podeželja CELK.

Glavni cilj projekta je bil preko povezovanja blagovnih znamk in nosilcev doseči poenoteno kakovost in večjo razpoznavnost izdelkov s podeželja ter povečati učinkovitost organiziranega trženja produktov. V skladu s tem je bil še poseben poudarek namenjen ozaveščanju proizvajalcev in potrošnikov o standardih pridelave in predelave kakovostnih kmetijskih izdelkov ter promociji teh kakovostnih produktov z namenom približevanja kakovostne ponudbe podeželja potrošniku.

V okviru projekta so se preko slovenskih in avstrijskih partnerjev predstavile številne blagovne znamke (*Babica Jerca in Dedek Jaka – naravni izdelki iz škofjeloških hribov, Dobrote izpod Pece, Latvica solčavskega in Flosarska rihta, Diši po Prekmurju, Dobrote slovenskih kmetij ter Mostbarkeiten*), ki pod svojimi imeni skrivajo visokokakovostne izdelke in pridelke (dobrote), značilne za posamezno območje:

- pekovski in mlečni izdelki,
- izdelki iz sadja in zelenjave,
- izdelki domače in umetnostne obrti ...

Velik poudarek v projektu smo namenili promociji teh izdelkov. Poleg promocijskega materiala, ki je bil razvit v projektu, so na prepoznavnost blagovnih znamk vplivale predvsem skupne predstav-

itve, ki so se dogajale v letu 2006 na obeh straneh meje.

Zadnji in hkrati zaključni promocijski dogodek, na katerem so se predstavile vse omenjene blagovne znamke, je potekal **v soboto, 2. 6. 2007, na Mestnem trgu v Škofji Loki v okviru Tedna podeželja na Loškem.**

Skozi projekt se je uspešno predstavila tudi znana slovenska blagovna znamka **Dobrote**

slovenskih kmetij, katere nosilec je projektni partner Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj. Omenjeni blagovni znamki se ob sodelovanju v partnerstvu z drugimi blagovnimi znamkami odpirajo nove razvojne poti. Potenciali se kažejo predvsem v možnosti za nadgradnjo v skupno krovno oz. nacionalno blagovno znamko. S tem bosta možni učinkovitejša promocija in predvsem prodaja pridelkov in izdelkov

ob skupnih akcijah (kot je npr. vzpostavitev skupnih prodajalnih ipd.) ter s tem posledično povezana večja prepoznavnost visokokakovostnih produktov ter osveščenost potrošnikov o kakovostnih produktih. Prav tako pa bomo na ta način okrepili tudi sodelovanje med podeželskimi in mestnimi območji in prispevali k razvoju obmejnega območja ter ne nazadnje popestrili dogajanje na podeželju.

Zaključna prireditev projekta Partnerstvo dobrot brez meja

Škofja Loka, 2. 6. 2007

Franc Jurač

Bil je lep sončen julijski dan, ko smo se namenili obiskati Koroševo kmetijo na Jamnici nad Prevaljami. Gospodar kmetije Franc in gospodinja Pavla Štern že leta in leta sodobno gospodarita na kmetiji, ki je velika 45 hektarjev. Od tega je 17 hektarjev obdelovalne zemlje, na kateri poleg travinja sejejo še žito, rž in piro, pa krompir in drugo zelenjavo za domače potrebe. Na ekološki kmetiji redijo krave dojilje, teleta in pa bike za meso. V gozdu na leto lahko posekajo okoli sto kubičnih metrov lesa, in to je še dodatni vir dohodka na kmetiji. Kot dopolnilna

dejavnost pa je turizem na kmetiji. Gospodar Franc Štern nam je v pogovoru povedal, da se ukvarjajo s turizmom, ki prinaša pomemben vir dohodka za vzdrževanje in obnovo kmetije.

» V turistično dejavnost vložimo enkrat toliko dela in truda kot v ostale dejavnosti. Pred 27 leti smo pričeli s turizmom na kmetiji. Vsa ta leta smo se izpopolnjevali in želeli, da goste, ki prihajajo iz vseh koncev, kar najlepše in zadovoljivo postrežemo, kajti zavedamo se, da se zaradi dobre postrežbe gostje vedno radi vračajo.«

Ko smo gospoda Šterna

povprašali, kako je z gosti, ali radi prihajajo na kmetijo nam pove: »Imamo goste ki k nam prihajajo že dvajset let ali pa tudi več let. Nekateri so že ostareli. Prihajajo pa tudi novi, najbolj pa naju z ženo bodri to, da so gostje zadovoljni. Ustno izročilo dobrega počutja, dobre in izvirne domače hrane, je najboljšo izročilo in reklama, da pridejo tudi novi gostje.« Kakšni pa so bili prvi začetki turizma?

»Bili so zelo težki. Ni bilo denarja, ni bilo nobenih kreditov, s katerimi bi si lahko takoj uredili turizem na kmetiji. Nekaj let smo imeli samo izletniški turizem in potem so

našo ponudbo in življenje na podeželju. Gostje, ki k nam prihajajo že leta, zelo radi gredo v gozd nabirat kakšno jagodičevje, ali pa na sprehode v naravo in v kraje kot so Uršlja gora, Peca, obiščejo Ivarčko jezero, Strojno in bližnjo Avstrijo. Lahko rečem, da nudimo gostu tisto kar, on zahteva, šele potem lahko pričakujemo obojestransko zadovoljstvo in uspeh,« pravi Franc Štern.

Ko smo naš pogovor pripeljali do konca nam je Franc Štern še zaupal, da opravi pri živini in košnji oprav sam, pri večjih delih pa najame pomoč.

Pomoč najame tudi pri sečnji

»Kopalni bazen je na Koroševi kmetiji vedno poln kopalcev«, pravi Franc Štern; ob bazenu stojita Pavla in Franc Štern

Gospodinja Koroševi kmetije Pavla Štern ima v kuhinji veliko dela

Koroševa domačija v Jamnici

prav gozdarji, kot je bil Jože Logar, naš vodja gozdarstva na Ravnah na Koroškem in danes že pokojni Dušan Dretnik, tisti osebi, ki sta nas navduševala, da je stacionarni turizem na kmetih pravi turizem. Dojeli smo to, da je to pravi turizem za nas in prav njima smo hvaležni, da je danes to na naši kmetiji sploh postala resničnost. Ko so gostje na počitnicah, doživljaš z njimi vsak dan od jutra do večera nekaj novega in nekaj enkratnega. Veseli smo, ko nas obiščejo gostje, ki cenijo

lesa in pri spravilu. Sečnjo lesa opravi vsako tretje leto, les pa proda odkupovalcem Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, saj se zaveda, da je sodelovanje obojestransko vedno zadovoljivo in koristno. Pri turizmu doma na kmetiji v poletnih mesecih, ko je množičen obisk, najame pomoč. Velikokrat pa ženi Pavli pomaga v kuhinji in, če je potrebno stopi tudi za štedilnik. In kot sam pravi z zmernim delom se da veliko narediti.

En dan med slovenskih čebelarjev za zajtrk v naših vrtcih

Andreja Kandolf, svetovalka za zagotavljanje varne hrane

Slovenski čebelarji pridelujemo varen in kakovosten med ter ostale čebelje pridelke in smo se odločili, da otrokom v vrtcih podarimo slovenski med. Zato bodo čebelarji, združeni po čebelarskih društvih, ki jih je v Sloveniji okrog 200, zbirali med in ga razdelili med otroke. V slovenske vrtce je vključenih približno 54.000 otrok, kar pomeni, da se jih bo s slovenskim medom posladkalo kar lepo število. Ob tem bodo otroci prejeli tudi izobraževalno gradivo, ki bo zanje v sliki, za starše pa v besedi. Gradivo bo vsebovalo tako informacije o koristnosti čebeljih pridelkov kot tudi o koristnosti čebelarstva za ohranjanje ravnotežja v naravi. Priložena bo tudi nagradna igra.

In zakaj smo se odločili, da otrokom podarimo med? Slovenski med? Ker je to odlično živilo. Uporablja se že od nekdaj. Tisočletja je bil edino sladilo, kasneje so raziskovalci v njem našli še veliko drugih za človeka potrebnih sestavin. Pri starih civilizacijah je imel magično moč in je bil cenjen kot zdravilo.

Med je odlično hranilo, krepčilo in tudi pomirjevalo, ker pa zavira rast bakterij in ima antioksidativne lastnosti, se uporablja tudi v ljudski medicini. Med ni zdravilo, je živilo živalskega izvora, ki ga je cenil že slovit zdravnik antike Hipokrat. Tudi Pitagora ga je

cenil: »Če ne bi jedel medu, bi umrl 40 let prej.« Dragocenost medu so tako poznali že stari narodi: Stari Grki in Germani so dojenčkom takoj po rojstvu dali malo medu kot simbol naravnih sil, od katerih bo odvisno njihovo življenje. Tudi danes zdravniki poročajo o izjemnem vplivu medu na otroški organizem. Otroci se dobro razvijajo, nimajo prebavnih motenj, večji je prirastek na teži in zgodnejša rast zob. Otroci, ki redno uživajo med, so živahnejši, bolj veseli in bolj podjetni, kakor tisti, ki uživajo sladkor.

Osveščenost o zdravem načinu življenja se začne že v otroštvu, otrokom želimo z akcijo približati med in jim vzbuditi skrb za zdravo življenje, istočasno pa želimo preko otrok o koristnosti medu v vsakdanji prehrani seznaniti tudi starše. V mislih nimamo katerega koli medu s prodajnih polic, ampak kakovosten med slovenskih čebelarjev.

Da bo med imel takšen vpliv, o katerem je govoril že Pitagora, mora imeti ohranjene njemu lastne snovi in ne sme vsebovati nedovoljenih kemijskih snovi.

Med proizvajajo čebele. V naravi nabirajo sladke sokove (nektar, mano), jih prinesejo v panj, dodajo njim lastne snovi in omogočajo, da voda izhlapi iz osnovne surovine. V panju tako nastane med, ki je gotov proizvod. Čebelarjeva naloga

je, da med iz osnovne posode – satja prestavi v drugo posodo. Medu ne sme ničesar dodati, niti ničesar vzeti. Čebele proizvajajo med, ki je najvišje kakovosti. Od nadaljnjih postopkov rokovanja z medom pa je odvisno, ali se bo kakovost ohranila.

Slovenski čebelarji se še posebej trudimo, da pridelujemo med, ki je kakovostno in varno živilo. Takšno torej, ki za kupca ne predstavlja nobenega tveganja. Čebele proizvajajo med, ki je najvišje kakovosti, čebelarji pa to kakovost ohranjajo. Pri tem so jim v pomoč smerice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP. Za čebelarje organiziramo tudi usposabljanja na to temo ter ostala predavanja, na katerih jih usmerjamo k čim večji, čim bolj ekonomični pridelavi varnih čebeljih pridelkov.

Slovenskim čebelarjem pri pridelavi medu pomagamo tudi z opravljanjem analiz v laboratoriju za interno kontrolo medu na ČZS. Vsak čebelar lahko na lastno željo odda v analizo med, mi pa preverimo njegovo kakovost in varnost. Analiza je za čebelarje brezplačna, saj jo izvajamo v okviru določenih programov v čebelarstvu. V Sloveniji kot tudi v Evropski skupnosti velja Pravilnik o medu, v katerem so opisani kriteriji sestave medu, katerim mora zadostiti vsak med, ki se daje v promet. Analize medu v našem laboratoriju kažejo, da je slovenski med izredno kakovostno in varno živilo. V lanskem letu so bile pri analiziranih vzorcih medu vrednosti analiz vedno v dovoljenih mejah, še celo več, rezultati so kazali precej višjo kakovost, kot jo zahteva Pravilnik o medu.

Takšen med bi radi ponudili našim otrokom.

Vroči poletni dnevi

Janez Bauer

Ob kresu se dan obesi, postoji in nato se že obrne. Pričnejo se topli poletni dnevi. Kaj le počno naše pridne čebelice v teh vročih dnevih. Nič posebnega. Ko se temperatura dvigne nad trideset, presahnejo vsi medeni viri.

Travniki so pokošeni, smrekovi gozdovi letos niso medili in letošnjo medeno letino si bomo zapolnili kot eno najslabših. Naše čebelice se sprehajajo okrog panjev, že zjutraj, ko je še hladno, prinesejo vodo in cvetni prah

za nego zalege. čez dan pa ni drugega dela, kot da hladijo in prezračujejo panj. Postavijo se v vrsto na brado panja in z mahanjem kril dovajajo svež zrak v notranjost. Zvečer pa se obesijo ena na drugo in v obliki grozda visijo iz

panja. Pravimo, da panji dobijo brade. V resnici pa čebele počivajo na nočnem hladu in pričakujejo prve jutranje žarke.

Matica je takoj po kresu začutila spremembo v gibanju dneva. Zaradi tega je omejila zale-

ganje in se pričela obnašati na moč varčno. K temu jo je prisilil tudi manjši donos hrane v panj in pa vroči poletni dnevi. Naša čebela, Kranjska sivka, je znana po tem, da je zelo varčna. Ob vsakem zmanjšanju donosa hrane v panj takoj omeji zaleganje zato, da ne bi zmanjkalo hrane za delavke. To se je dobro opazilo letos. V sončnem aprilu se je čebelja družina čudovito razvijala. Lepo vreme, močan dotok hrane v panj, je vzpodbudil matico, da je zalegala s polno močjo. Takrat so čebele zgradile tudi veliko novega satja. Bilo je prelepo, da bi dolgo trajalo. Hladni in deževni majski dnevi so povzročili v panjih pravo revolucijo. Paša je

ponehala, ohladilo se je in ker ni bilo dotoka hrane v panj, je tudi matica prenehala zalegati. Dober čebelar je v teh dnevih svoje čebelje družine krmil, ne pa da bi točil kot včasih. Zaradi tega zastoja zaleganja smo v juliju ostali skoraj brez čebel. Čebele zaležene v aprilu so pomrle, majskih pa ni bilo. Čebelar, ki ni dovolj poskrbel za svoje čebele, ali je celo točil poslednje rezerve medu iz panjev, je sredi poletja ostal brez čebel. Julijski in avgustovski rod čebel pa je zelo pomemben za razvoj čebelje družine v prihodnjem letu.

Tudi v največji vročini ima čebelar kaj za postoriti pri čebelah. Zamenjati je potrebno vse stare matice, ki smo jih vzgajili v aprilu in maju. Matica v panju naj ne bo starejša od dveh let. Mlada matica nam zagotavlja uspešen razvoj čebelje družine v prihodnjem letu. Družine z mlado matico veliko bolje preživijo zimo, so bolj odporne na bolezni in tako izvajamo tudi selekcijo čebeljih družin in njihovih lastnosti.

Matice vzgajimo vedno iz najboljših čebeljih družin in tako te dobre lastnosti prenesemo tudi na druge panje. Na ta način zagotavljamo selekcijo in kvalitetno vzrejo čebel v lastnem čebelnjaku. Pričnemo tudi z zdravljenjem čebeljih družin pred čebeljimi boleznimi. Vsa registrirana zdravila dobimo pri veterinarjih in z zdravljenjem pričnemo takoj po zadnjem točenju.

V avgustu pa bomo že pričeli krmiti čebele. Pravi čas jim moramo pripraviti zimsko zalogo. Zato se novo čebelarstvo leto prične v avgustu. Čebeljo družino nakrmimo z najmanj

dvanajst kilogrami dobro predelane sladkorne raztopine. Sedaj so v panju še poletne čebele, ki nimajo pravega dela. Zato so dobrodošle za predelavo sladkorne raztopine. To težaško delo bodo opravile one, jesenske čebele, ko morajo preživeti do marca prihodnje leto, pa bodo spočite odšle v prezimovanje.

Našo čebeljo družino bomo tako že sredi poletja pripravili na hladne zimske dni in na uspešen razvoj v prihodnjem letu.

Zato se novo čebelarstvo leto prične že v avgustu.

Vietnamski prašič

Martina Sušec, dr.vet.med., VP Slovenj Gradec

Kot že samo ime pove, izvirajo iz Vietnama in so bili leta 1960 pripeljani najprej na Švedsko in v Kanado, odkoder so se razširili v številne ostale države, kjer so jih ljudje vzeli za hišne ljubljence.

Predstavljajo miniaturo standardnega ameriškega in evropskega prašiča. Bistvena anatomsko razlika je, da so bolj trebušasti, imajo pokončna ušesa in raven rep. So velikosti srednjega do velikega psa in tehtajo od petnajst do devetdeset kilogramov ter so belo-črno obarvani.

Njihova prehrana je zelo raznovrstna. Jedo vse kot domači prašiči (koruza, krompir, ječmen, sadje, zelenjava, itd.), vendar je pomembno, da jih hranimo restriktivno, ker so zelo nagnjeni k zamaščenosti. So zelo inteligentne živali, učljive in požrešne. Za pribolj-

šek so se pripravljani naučiti tudi kakšen trik.

Spolno dozori, že okrog šestega meseca, tako da so okrog enega leta že primerni za oploditev. Samička je breja 114 dni in skoti od štiri do šest mladičev, katere je treba okrog osmega dneva zaščititi z

železom in vitamini.

Ko samci spolno dozori, razvijejo zelo neprijeten vonj, postanejo nasilni in njihov spolni libido (nagon) se poveča. Če želimo deliti z njimi naš skupni življenjski prostor, jih je potrebno kastrirati.

Bolj so občutljivi za bolezni. Če so skupaj z domačimi pra-

šiči, se lahko zadušijo zaradi amoniaka. Prav tako jih je potrebno cepiti proti notranjim in zunanjim parazitom ter proti rdečici.

Med mini prašiče spadajo tudi Goetterski mini prašič iz Nemčije ter Kunekune prašič, ki izvira iz Nove Zelandije in je zelo popularen v Angliji.

© PattyBrdarPhoto.com

Prva osnovna šola v Slovenj Gradcu je praznovala

— Jože Potočnik, prof. —

Slovenjgraško šolstvo ima poleg kulturne, gospodarske in športne izredno dolgo in spoštljivo tradicijo. Profesor Franček Lasbafer je zapisal, da je že leta 1228 v Slovenj Gradcu delovala župnijska šola. (Zgodovina šolstva v Mislinjski dolini od pričetkov do osvoboditve 1945, zbornik *Slovenj Gradec in Mislinjska dolina II*, 1999).

Pred 1. svetovno vojno, v času vse večjega nemškega pritiska in raznarodovanja, so slovenjgraški Nemci leta 1901 zgradili šolsko poslopje – nemško ljudsko šolo ("šulferejsko šolo"). Od leta 1920 je v tej stavbi delovala meščanska šola, po osvoboditvi pa nižja gimnazija, nato osnovna šola, leta 2000 so poslopje razširili in modernizirali za gimnazijsko in zdravstveno šolo. (Jože Potočnik: Šolska poslopja do leta 2000, IX. Zbornik Šolskega

centra, 1995–2000). Toda leta 1901 so slovenjgraški Slovenci s tedanjimi občinami Legen, Stari trg in Vrhe odkupili graščino Rotenturn in odprli slovensko ljudsko šolo.

Po 2. svetovni vojni sta bili v mestu dve osnovni šoli: prva je gostovala v Rotenturnu, v Šolski ulici (glej zapis Mirka Krevha: Težavna pot do sodobne šolske stavbe, Zbornik,

Prva osnovna šola Slovenj Gradec, 40 let, 1967–2007), druga osnovna šola pa je imela učilnice na Gosposvetski cesti pri bolnišnici.

Z otvoritvijo nove šolske stavbe v Šerčerjevi ulici na Štibuhi leta 1967 so obe šoli združili z imenom OŠ Franjo Vrnč (domačin, učitelj in narodni heroj). Nižji razredi so imeli pouk v šoli na Gosposvetski cesti do leta 1992. Tedaj je Slovenj Gradec pridobil še drugo novo šolsko stavbo v Kopalški

ulici, kjer ima zdaj sedež Druga osnovna šola Slovenj Gradec. Ob 40-letnici Prve osnovne šole Slovenj Gradec na Štibuhi (1967–2007) so pedagoški delavci, učenci in starši s pestrim in bogatim kulturnim programom obeležili svoj jubilej. Svečana akademija je bila v nabitopolni telovadnici v četrtek, 21. junija 2007.

Ravnateljica šole Jožica Fras je med drugim poudarila, da je šola v zadnjih štiridesetih letih spremenila svojo velikost,

obliko, funkcionalnost in ime. Osnovnošolski program se je v tem času več ali manj spreminjal, najboljšeje sprememba pa je prav gotovo uvajanje devetletnega programa, ki se je na naši šoli začelo s poskusom v šolskem letu 1999/2000. Za sodoben pouk je bilo potrebno obnoviti šolsko opremo, učno tehnologijo ter dodatno izobraziti strokovne delavce.

V imenu župana MO Matjaža Zanoškarja je prisotne pozdravil svetnik MO Slovenj Gradec

Milan Mavzar.

Ob tem jubileju so izdali zbornik *Prva osnovna šola Slovenj Gradec, 40 let*, ki ga je uredila slavistka Helena Drev.

Po slavnostni akademiji je bilo v šolski avli prijazno druženje sedanjih in nekdanjih delavcev. Zanimivo je, da so številni pedagoški delavci bili nekdanji učenci te šole, med njimi tudi sedanja ravnateljica. K prijetnemu razpoloženju v programu na srečanju je prispevala glasbena skupina Nova, katere članice so nekdanje učenke te šole.

Šmiklavški učenci in njihovi starši na potepanju po Ljubljani

Angelca Vošner, vodja podružnice Šmiklavž, in Majda Tamše, profesorica razrednega pouka

Majsko petkovo jutro, 25. 5. 2007, je bilo za učence podružnične šole Šmiklavž nekaj posebnega. Dvaindvajset učencev te šole se je skupaj s svojimi tremi učiteljicami in starši odpravilo na težko pričakovano ekskurzijo v Ljubljano. Pri tem je treba pozdraviti številčno udeležbo naših staršev, saj si drugače potovanja z avtobusom ne bi mogli organizirati. Nasmejani in polni pričakovanj smo se zbrali pred šolo, od koder smo se podali na potep.

Ljenja pritegnili radovedne poglede naših šolarjev. Vsi smo imeli možnost pogledati skozi posebna očala v virtualni svet grajskega življenja. Polni navdušenosti in simpatične vznesenosti o resničnosti ljubljanskega zmaja, ki menda še danes skrivnostno spi pod kamnitim obzidjem Ljubljanskega gradu, smo se podali na razgledni stolp. Od tam smo imeli Ljubljano in njeno okolico kot na dlani. Z zanimivim pogovorom smo si ogledali Ljubljano še z drugega zornega kota. Pri tem pa ni manjkalo

Zanimiva razlaga vodičke na Ljubljanskem gradu.

smo se že znašli v prijetnem okolju pisane narave. Tik pred

pritegnile opice, od katerih se kar nismo mogli posloviti. Prisotnost njihovih kretenj ter njihovo obnašanje nam je dalo vedeti, kako zelo smo si podobni. Na ta račun smo se pošteno nasmejali, saj so naši starši kaj hitro znali povedati kakšen dober vic. Na koncu ogledala je naše učence čakalo presenečenje – igrala. Kaj hitro so pokazali, kako obvladajo vse te veščine, ostali pa smo si privoščili malo sence.

S prijetnimi občutki smo se odpeljali proti domu z vmesnim postankom v Lukovici, kjer smo poskrbeli za naše lačne želodčke. Okrepljeni smo se vrnili na avtobus in se podali na pot proti naši Koroški. S karaokami, petjem, humorjem smo si krajšali pot in tako popestrili naše potepanje. Pot je kar prehitro minila in vsi zadovoljni smo se srečno vrnili domov.

Na naši šoli radi praticiramo čim večjo vključenost staršev v vzgojno-izobraževalni proces, tako da starše vključujemo v različne oblike pouka, kot so: skupni športni, kulturni, naravoslovni, tehniški, projektni dnevi. tako S takšnimi in podobnimi skupnimi srečanji oplemenitimo majhnost naše šole.

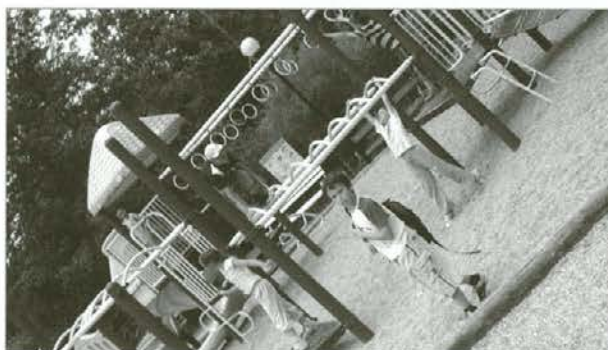
Velik odziv staršev nam daje novega elana za nadaljnjo organizacijo različnih dejavnosti.

Skupinski posnetek učencev in staršev v živalskem vrtu

Le kaj tukaj opazujemo?

Pot nas je vodila skozi Mislinjsko in Šaleško dolino vse do Ljubljanske kotline. Meglena Ljubljana nas je vabila, da začnemo odkrivati njene lepote. Prva pustolovščina se je začela s preizkusom tirne vzpenjače, ki pelje na Ljubljanski grad. Sledil je zanimiv voden ogled samega gradu. Prijazni vodički sta z zanimivi legendami in prigodami ter ponazoritvami takratnega tamkajšnjega živ-

Igrala in veliko zabave za naše učence

izvirnih vprašanj naših učencev, ki so bili z mislimi že v živalskem vrtu.

Obdani s prijetnimi vtisi smo se po pešpoti vrnili do starega mestnega jedra naše prestolnice. Sprehodili smo se mimo znamenite Plečnikove tržnice, znanih ljubljanskih trgov ter prečkali Tromostovje in se vrnili do Kongresnega trga, kjer nas je čakal avtobus.

Lučaj od mestnega vrveža

vhodom živalskega vrta nas je pričakal vroči bik, ki smo si ga dovolili pozdraviti. Pri tem smo se pošteno opekli, saj je popoldansko sonce že pošteno pripekalo. Nadaljnji dve uri smo se prepustili opazovanju živali. Naše poglede so še posebej pritegnile znamenite afriške živali, od slona, žirafe, leva, tigra, pa do kač ter nekaterih nam bolj znanih živali. Našo pozornost so še posebej

Nevenka Knez

Nihče ni srečen s svojo starostjo. A kdor zmore nekaj modrosti, naivnosti in domišljije si lahko zamisli, da je starost samo starejša mladost.

Srečen je, kdor zna živeti z majhnimi željami. Le-te se rade izpolnijo. Vsaka izpolnjena želja pa je kot cvet na trati življenja. Osrečuje nas.«

R. Kerševan

dne povabila na svoj dom, na Polanarjevo domačijo, vse svoje najdražje.

Pod starim lesenim kozolcem pred hišo je bica Frančiška pogostila vseh svojih 6 otrok z družinami, ki štejejo 14 vnukov ter 23 pravnukov. Vsi so se radi odzvali njenemu povabilu in se v njeni družbi ob glasbi veselih muzikantov prijetno zabavali. S tem je bila njena velika želja uresničena. Ob obletnici jo je obiskal tudi njen še edini živeči dve leti

Franciška Kotnik

S temi verzi je naša mama, babica ter prababica Franciška Kotnik ob praznovanju svojega devetdesetega rojstnega

mlajši brat Albert. Bica Franciška se je 3. junija 1917 kot enajsti otrok od dvanajstih rodila na Španželovi

kmetiji na Selah. Težko in skromno kmečko življenje si je izkusila že v rosnih letih, ko je kot otrok pasla živino in poprijela za prav vsako kmečko delo.

Mlado dekle se je zaljubilo v sosedovega Feliksa Kotnika, Pokeržnikovega sina, s katerim se je leta 1939 poročilo in se preselilo na Polanarjevo domačijo. Skupaj sta si ustvarila družino, ko so se jima srečno rodili trije sinovi in tri hčerke, med njimi tudi dvojčici.

»Vsi so prav lepo zrasli v poštene može in žene, čeprav ni bilo vsega na pretek. Revščina je bila včasih, pa sem morala prijeti za delo, zato ni bilo toliko časa, kot ga otrokom lahko posvetijo mlade mamiče danes,« pravi nasmejana bica, ko iz svojega žepa potegne kakšen bonbon za katerega od svojih pravnukov.

Vendar se je rodila ravno v obdobju, ko so se njene življenjske nitke razpele med obe svetovni vojni, od katerih se spomni zlasti druge, ko je živela v nenehnem strahu in trepetala za življenja partizanov, ki jim je nudila skrivališče pred sovražnikom.

Tri leta pred praznovanjem zlate poroke ji je moža Fe-

liksa iztrgala iz rok nenadna bolezen. Le-tej sama dobro kljubuje in se ji ne pusti. Tu in tam potarna za težavami, ki jih na njen križ nalaga že častitljiva starost, se pa vsak dan s palico v roki sprehodi po domačiji in s tem dobro ohranja svojo kondicijo.

Z branjem in pozornim spravevanjem ljudi okrog sebe ji težko uide kakšna novica; s tem pa odlično bistri svoj um, saj ga ni krajana v vasi, za katerega ne bi vedela letnice rojstva, ali datuma, ki ga je bil zaznamoval kakšen pomemben dogodek v kraju.

Zadnja leta ji preglavice povzroča močno pešanje sluha ter vida, zato je vesela, če ji ljudje pristopijo bliže in se z njo pogovarjajo bolj na glas.

Obožuje televizijske nadaljevanke, katerih zgodbe ji poleg kramljanja z vnuki in pravnuki krajšajo čas.

Vsem nam, ki smo bili na njenem praznovanju, je zaupala svojo željo: »Da bi le učakala še kakega prapravnuka.«

Vsi mi domači pa ji kličemo: »Na zdravje še na mnoga leta in da bi Vas ob naslednjih praznovanjih obkrožalo veliko pravnukov!«

Ludvik Krebl na svojem motorju

Dober dan, Ludvik na motorju!

Silvo Jaš

Skoraj sleherni dan ga srečujemo po glavnih in stranskih cestah in poteh, Ludvika Krebla, ki ga domačini kličejo kar Ludva. Osem križev si je lani naprtil na čokata pleča. Dolga desetletja je delal na nekdanji Lesnini žagi v Mislinji kot gaterist, zato ni nič čudnega, da je vzljubil les. S posebnim veseljem izdeluje lesene izdelke, najraje pa

»lejtrec« različnih dolžin in oblik. Njegovo posebno veselje pa so motorji; kar nekaj jih je že zamenjal, zadnjega, ki mu zvesto in vdano služi, pa ima celih enaindvajset let. Prav s tem je prevozil celo Koroško in tudi po drugih pokrajinah so ga ljudje lahko srečali. Večini boem na motorju vedno najde kakšno novo idejo, ki jo potem njegov nemirni duh skuša uresničiti.

Ludvika lahko srečamo na motorju tudi v zimskih mesecih, če le ni preveč snega; se pač bolj toplo obleče. V teh poletnih dneh pa je na motorju še posebej prešerne volje. Mnogi vozniki, ki ga srečujejo, ga poznajo, on pomaha, oni pa hupajo v pozdrav. Če kakšen dan Mislinjčani Ludvika ne vidijo, je kar nekam prazno naselje. Takšen kot je, naj se še dolgo vozi med nami.

Izbruh hruševega ožiga na Koroškem

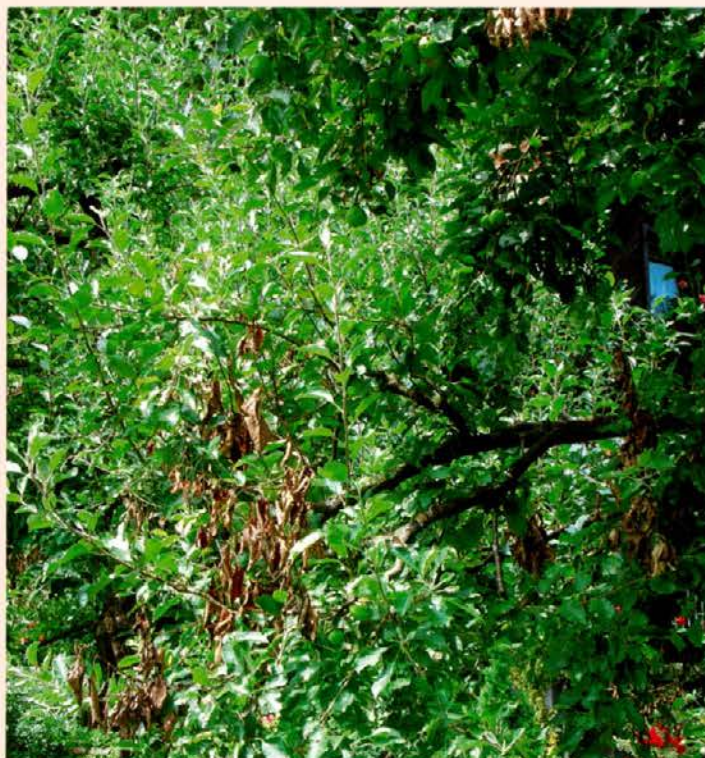
Tatjana Krejan Košan, uni.dipl.inž.agr.

V prejšnji številki sem podala informacijo, da se hrušev ožig širi po državi, sedaj jo dopolnujem – **HRUŠEV OŽIG JE TUDI NA NA KOROŠKEM.**

Zadnje dni junija je bilo z analizo potrjeno tudi prvo žarišče hruševega ožiga na Koroškem in

– vinskih moštovk, med jablanami je delež okuženih rastlin še majhen.

Glede na to, da je pojav hruševega ožiga na Koroškem trenutno veliko večji, kot je kadrovska zmogljivost fitosanitarne inšpekcije, še nekaj koristnih informacij:

28.junija 2007 je Fitosanitar na uprava RS izdala odločbo o dopoljenih novih žariščih hruševega ožiga z dodano lokacijo Sv. Primož na Pohorju v občini Vuzenica, takoj zatem je bilo potrjeno drugo žarišče na Zgornjem Janževskem vrhu v občini Ribnica na Pohorju in izdana odločba Fitosanitarne uprave. Vzročnika sumljivih gostiteljskih rastlin na prisotnost karantenske bakterije so se v prvih dneh julija v Dravski dolini s strani Fitosanitarne inšpekcije kar vrstila, praktično je prizadeta vsa Dravska dolina na obeh straneh Drave. Do sestave tega prispevka je bilo nekaj posameznih prijav glede suma na prisotnost okužbe še iz Dravograda in Mislinje. Bakterija *Erwinia amylovora*, ki je povzročiteljica hruševega ožiga, je pri nas dejansko prizadela veliko starih hrušk

V primeru suma na prisotnost karantenske bakterije pooblaščen uradna oseba ali fitosanitarni inšpektor odvzame uradni vzorec, sestavi zapisnik ter oboje odpošlje v laboratorij. V primeru potrditve okužbe, Fitosanitar na uprava izda odločbo z navedbo novega žarišča. Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje hruševega ožiga določa, da je žarišče okužbe območje okoli točke potrditve okužbe s polmerom do 1 km. Žarišče okužbe obdaja varovalni pas med 1 km in 5 km od točke potrditve okužbe, v tem pasu se izvaja poseben nadzor, da se prepreči širjenje okužbe. Na okužbo se posumi, če so na gostiteljski rastlini naslednja znamenja: venenje, sušenje ter ožgan videz poganjkov, kljukasto ukrivljeni vršiček, veje pri jablani postanejo temno rjave

barve, pri hruški pa črne, sprememba barve lista se pričinja ob listnem peclju in se širi od glavne žile proti robu lista. Značilen je bakterijski izcedek, ki je od bele do rjave barve, se strdi, vendar ni vedno prisoten. Ko odstranimo lubje z lesa je žilni kambij nekrotično obarvan.

Vsak izdana odločba Fitosanitarne uprave je objavljena na njihovi internetni strani, dobi pa jo tudi posamezna občina, ki jo mora objaviti kot javno naznanilo na svoji oglasni deski.

V območju žarišča in varovalnega pasu to pomeni v 5 km polmeru od potrjene okužbe, se lahko vršijo određeni ukrepi brez ponovnih ali dodatnih vzorčenj. Praktično to predstavlja uničenje delov rastlin – izrezovanje vej vsaj 40 cm v zdravo tkivo ali uničenje cele rastline v kolikor je prizadetost tako velika, brez obvezne prisotnosti fitosanitarne inšpektorja. Za vsak nov sum prisotnosti ožiga izven takšnega območja, pa je potrebno obvestiti fitosanitar no inšpekcijo, da se odvzame novo žarišče okužbe, za katero bo izdana kasneje tudi

nova odločba Fitosanitarne uprave.

Higienski ukrepi ob sumu na bakterijski hrušev ožig, da pri ravnanju z okuženimi rastlinami preprečimo nevarnost prenosa bolezni, se morajo izvajati z veliko pozornostjo. Dela se izvajajo v suhem vremenu, potrebno je razkuževanje uporabljenega orodja, rok, obutve in oblačil, bodisi z ustreznim razkužilom, z etilnim alkoholom za umivanje pa je primer na tudi vroča voda. Vse prizadete oz okužene dele rastlin je potrebno sežgati in pri tem obvezno upoštevati vse požarno – varnostne zahteve. Ob tej priložnosti pozivam vse imetnike gostiteljskih rastlin hruševega ožiga, da zelo vestno spremljajo morebitne bolezenske znake, se zanimajo pri lokalnih skupnostih o morebitnih potrjenih žariščih, nekaj informacij lahko posreduje tudi kmetijsko svetovalna služba, za samonikle rastline in rastline gozdnega roba se obrnete lahko na pristojno javno gozdarsko službo. Ker samo z združenimi močmi in doslednim ukrepanjem bomo lahko »antraks sadnega drevja«, kot so v preteklosti tudi imenovali hrušev ožig, omejili in ga imeli pod kontrolo.

— Mirko Krevh, upok. učitelj

V Mislinjski dolini ni večjih mokrišč, če k tem ne štejemo močvirnih travnikov in zamočvirjenih delov gozdnate Dobreve. Mojo pozornost pa je vzbudilo manjše mokrišče v gornjem delu Raduš, kjer se iz manjših potočkov oblikuje potok Radušnica. Na pogostih obiskih v različnih letnih časih sem spoznal številne zanimivosti tega mini mokrišča.

Posebno v zgodnji pomladi je tu življenje zelo pestro. V zavetju močvirja uspevajo številne rastline, ki bi jih pogosteje našli na višjih rastiščih Plešivca – Uršlje gore, prim. Mastnica z drobnimi somernimi belimi cvetovi cveti zgodaj spomladi ali pa Marjetičasta astra, ki je zelo podobna marjetici, le da je ta nekoliko večja. Največ pa je močvirnih

Visoka ostričnica – Mariska

Mokrišče, v ozadju visoka ostričnica

rastlin, kot pogosti Munec z belo kodeljico na koncu stebela, različne vrste šašev in drugih kislih trav. Največ pozornosti pa je namenjene visoki ostričnici imenovani Mariska (*Cladium mariskus*). Raste na zamočvirjeni apnenčasti podlagi v sosedstvu Muncem (*Eriophorum*). Raste do 1,5 m ali več. Steblo je na otip trirobo in poraslo z rjavo rumenimi klaski. Dolgi žlebasti listi objemajo steblo in so na robu močno nazobčani (na njih se lahko urežemo). Mislim, da je v Mislinjski dolini redka, ker ni šotišč ali močvirnih rečnih

in jezerskih obrežij.

Naravovarstveniki, zlasti botaniki, zoologi, ornitologi, so v skrbi za ohranitev živega sveta spoznali, da imajo mokrišča pri tem pomembno vlogo. Mokrišča, tudi zaradi težje dostopnosti, dajejo zavetje številnim živalskih in rastlinskih vrstam, kjer lahko živijo svoj življenjski cikel. Prav zaradi tega so nekatera mokrišča z zakonom zaščitena. Večje mokrišče v naši bližini je del jezua pred hidroelektrarno Dravograd, ki je zaradi usedlin zamočvirjen.

Potrebujete premoženjsko zavarovanje z osebno in pravno asistenco?

OPA! Prvič v Sloveniji zavarovanje premoženja vključuje osebno in pravno asistenco za vas in vaše najdražje. Varnost vašega doma smo razširili še na kritje stroškov odvetnikov, pravnih svetovanj, osebnih nezgod, medicinske oskrbe, prevoza v bolnišnico in drugih škodnih primerov. Doma in v tujini!

PE Podružnica Slovenj Gradec, Francetova cesta 7
2380 Slovenj Gradec
tel.: 02/88 12 700, 02/88 12 730, faks: 02/88 12 737
e-pošta: pe-slovenj-gradec@zav-mb.si

PREMOŽENJSKO ZAVAROVANJE
Z OSEBNO IN PRAVNO ASISTENCO

080 19 20 www.opa.si

Piknik v Komisiji

Mislinjski gozdarji so tudi letos pripravili piknik v Komisiji, kamor so povabili tudi upokojene gozdarje. Sončna sobota je privabila veliko udeležencev, ki so se ob dobri

pijači in jedači tudi razgibali na urejenem športnem igrišču, na svoj račun pa so prišli tudi otroci.

Rado Timošek, vsakoletni organizator piknika z direktorjem Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec Silvom Pritržnikom

Za spomin so naredili tudi posnetek

Rudi Strmčnik iz Graške gore ni poznan samo po kuhanju oglja. Na prireditvi v Podgorju je sedel za kolovrat in predel.

Na furmanski voz je sedel tudi župan MO Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar

Na prireditvi v Podgorju so se letos posebej izkazali najmlajši pri luščenju koruze

Furmanski praznik v Podgorju

V Podgorju so letos že sedemnajstič pripravili praznovanje »Furmani po cest peljajo«. Lepa in vroča sončna nedelja je privabila veliko gledalcev. Poleg furmanskih vpreg in

konjenikov so si lahko ogledali prikaz starih kmečkih običajev in ročnih del. Prireditev so popestrili tudi kosci.

Cvetoči kaktusi

Hedvika Anželak z Gradišča pri Slovenj Gradcu že vse od svojih mladih let rada goji cvetice. Letos so ji po dolgem času zacveteli kaktusi, ki svoj lepi cvet razprejo dan ali dva, potem pa spet počivajo.

80 let gasilskega društva Turiška vas

Prostovoljno gasilsko društvo Turiška vas je praznovalo osemdeset let svojega obstoja. V veličastni paradi so poleg do-

mačih gasilcev sodelovali tudi gasilci sosednjih društev. Praznik so počastili na slavnostni seji, na kateri so podelili gasil-

ska priznanja zaslužnim članom. Na koncu so izvedli mokro gasilsko vajo.

Parada gasilcev v Turiški vasi

Med vajo

Za spomin na ta dogodek so naredili tudi skupinski posnetek

Praznik Občine Mislinja

Občani Občine Mislinja so praznovali svoj občinski praznik zadnji teden v juniju. Med številnimi športnimi in kulturnimi prireditvami so letos prikazali kmečko ohcet, ki jo je pripravilo Turistično društvo Mislinja. Med svati so bili poleg domačinov gostje iz Središča ob Dravi, ki so s seboj pripeljali ženina Jureta, nevesta pa je bila Nataša iz Mislinje. Kot se spodobi za ohcet, sta ohcet popestrila camar in družica, domačini pa so pripravili šranganje.

S svati je prišla tudi Dragica Florjanič iz Središča ob Dravi in prinesla poročno darilo

Ženin Jure je moral globoko seči v denarnico

Ohranjanje starih običajev v Razborju Florjanovo

Tekst in fotografije: Matej Triplat

Sveti Florijan, ki goduje 4. maja, je zavetnik gasilcev, v našem kraju pa se je ne ta dan ohranila čisto posebna navada. Že dedek mi je pred leti pripovedoval, kako so se mladi neporočeni fantje vsako leto na večer pred svetim Florijanom zbrali na vasi in se podali na dolgo in naporno pot. Prehodili so cel kraj, obiskali prav vsako hišo. Ljudje so

jim z veseljem darovali sveža jajca in razne domače mesne dobrote, fantje pa so pri hiši v spremstvu frajtonarice zapeli nekaj ljudskih pesmi in s tem prosili Svetega Florijana naj domačijo varuje pred ognjem in drugimi nesrečami. Pri vsaki hiši se je našel tudi kak požirek žganja, vina ali mošta za žejne in utrujene fante. Pozno dopoldne naslednjega dne

so obiskali še zadnjo hišo in tako sklenili krog. V našem kraju se je ta običaj ohranil vse do danes. Edina razlika je, da zdaj ne hodimo več peš po vasi, temveč si pot skrajšamo z avtomobili. S prejetimi darovi in lastnim trudom vsako leto konec maja pripravimo tudi »gavdo«, ki se imenuje jajčarija – po kokošnjih jajcih, ki jih ljudje darujejo. Žal pa se ljudje ne

odzivajo v velikem številu na naš trud, jajčarija je tako bila par let zelo slabo obiskana. S ponosom pa lahko povem, da je nam fantom letošnje leto uspelo privabiti na prireditev kar lepo število ljudi, kar je zelo dober obet za naprej, mogoče tudi za prihodnje rodove. Vsekakor bi bila velika škoda prekiniti tradicijo, ki so jo začeli že naši daljni predniki.

Tradicionalni pohod k Jesenku

Stanko Hovnik

Tradicionalni pohod k Jesenku, prireditev v okviru krajevnega praznika Pameč-Trobelj, je bil 17. junija 2007. Nekaj pohodnikov je šlo izpred gasilskega doma v Pamečah, drugi so se s svojimi vozili pripeljali do Jesenka, kjer je bila proslava.

Uvodoma je vse navzoče pozdravil predsednik krajevne organizacije ZB NOV Pameče ter se zahvalil vsem, ki so so-

delovali na pohodu in na proslavi, posebno družini Jesenk. Slavnostni govornik je bil Ivo Karner, svetnik mestne občine Slovenj Gradec.

Del Zidanskovske brigade se je 2. aprila 1944. leta ustavil pri Jesenku nad Pamečami, kjer je izdelal načrt za rušenje železniške proge med Slovenj Gradcem in Dravogradom. Po uspešnem mitingu in dobro izvedenih akcijah so se borci

proti jutru 4. aprila 1944 vračali h kmetijam, od koder so šli v dolino. Vsi so bili od celonočne akcije zelo utrujeni in ko so prišli do kmetij, so plegli in naglo zaspali. Takrat so jih srdito napadli nemški policisti. Preživeli iz tega boja so izjavili, da je bil spopad z Nemci pri Jesenku eden najstrašnejših. Na preboju iz obkoljene hiše je padlo sedem partizanov, dva sta padla pred hišo, dva pa v jarku pod hišo v smeri Sv. Primoža.

Tega dne je v veliki sovražnikovi hajki padla še ena žrtev, in sicer Ignac Voljč – Fric, ki je bil po vojni razglašen za narodnega heroja.

Proslave se je poleg domačega praporščaka udeležil tudi Pavel Oto s praporom 3. brigade VDV 4. bataljona Koroški.

V kulturnem programu so sodelovali: pevski moški zbor Šempetrski pavri, učenci OŠ Pameče in Pohorski vandrovc.

Udeleženci proslave pri Jesenku

Tekmovanje z diatonično harmoniko

Stanko Hovnik

V Pamečah pri Slovenj Gradcu je bilo v šotoru pred gasilskim domom 23. 6. 2007 že 28. srečanje in tekmovanje diatoničnih harmonikarjev za pokal Mislinjske doline. Tekmovalo je 23 harmonikarjev. Uvodoma je spregovoril in pozdravil vse navzoče predsednik Kulturnega društva Pameče-Troblje Ivan Kamnik, ki je obenem predstavil članice komisije.

Tekmovalci vseh kategorij so dosegli sledeča mesta:

- do 12 let: 3. Gregor Lenart, 2. Andrej Javornik, 1. Vid Pavše;
- 13–25 let: 3. Klemen Kotnik, 2. Aleš Praprotnik, 1. Nejc Pačnik;
- nad 45 let: 3. Alojz Plazov-

nik, 2. Janko Brajnik, 1. Miha Večko.

Pokale so prejeli še: »naj punca« Nataša Kolar, najmlajši Blaž Potočnik (7 let) in najstarejši Peter Jamer (79 let). Najboljši izmed vseh, Nejc Pačnik, je prejel pokal Mislinjske doline. Na svetovnem prvenstvu v Italiji je Nejc na diatonični harmoniki v skupini junior, do 18 let, osvojil odlično 2. mesto in s tem postal svetovni podprvak.

Nastopali so tudi gostje, in sicer harmonikarski orkester Rompom pom in dva popularna gosta, ki sta nastopala z diatonično in klavirsko harmoniko: Miha Debevec je dvakratni absolutni zmagovalec najprestižnejšega tek-

movanja na svetu v igranju na diatonično harmoniko, Tomaž Rožanec pa diplomant elitne svetovno znane Akademije za glasbo v nemškem Weimarju, oba pa sta zaljubljena v harmoniko – prvi v diatonično,

drugi v klasično. Kombinacijo dveh vrst istega inštrumenta sta predstavila na plošči z naslovom Spopad harmonik.

Ob zaključku tekmovanja sta nastopala še najmlajši in najstarejši tekmovalci.

Nejcu Pačniku izroča pokal Mislinjske doline Franc Pečovnik, predsednik vaške skupnosti Pameče.

(nk)

Knjižna zbirka Beletrina (Študentska založba) vabi mlade pesnike in pisatelje na tradicionalni jesenski literarni konec tedna v Izolo. Od **14. do 16. septembra 2007** bo delavnico za poezijo vodila pesnica

Lucija Stupica, delavnica za prozo pa bo potekala pod vodstvom **Mihe Mazzinija**. Poleg delavnic bodo udeleženci lahko prisluhnili tudi literarnim večerom in koncertu. Vabljeni vsi ljubitelji literature!. Prenova

čišče za udeležence delavnic je rezervirano v hotelu Riviera. **Prijavo, ki ji priložite nekaj svojih pesmi oziroma nekaj strani proze** ter vaše podatke, pošljite do **5.9.2007** na naslov: Študentska založba, Beethov-

nova 9/1 (za Izolo), 1000 Ljubljana ali na elektronski naslov sanja.grobovsek@zalozba.org. Za vse dodatne informacije so vam na voljo po tel.: 01 421 41 70 (kontaktna oseba: Sanja Grobovšek)

»Si.pesnik?« že tretje leto zapored

(nk)

Kot uvod v mednarodni pesniški festival **Dnevi poezije in vina, Medana 2007 (22.8. - 26.8.2007)** že tretje leto zapored poteka natečaj **»SI.PESNIK?«**. Izkoristite nov slog besednega ustvarjanja in se prepustite minimalizmu SMS poezije! Svojo SMS pesem v dolžini največ **150 znakov** pošljite na številko **040 66 11 33**. Zbirajo jih do

19. avgusta. Pravila akcije in pogoji za sodelovanje: pesem ne sme presegati 150 znakov; tema, vsebina in oblika pesmi niso določene; pesmi mora avtor v obliki **SMS-sporočila poslati na številko 040 66 11 33**, cena SMS-sporočila je po veljavnem ceniku posameznega mobilnega operaterja; vsak avtor lahko pošlje neomejeno število pes-

mi; pesem mora biti napisana v slovenskem jeziku; avtor lahko na svojo željo ostane anonimen in v primeru nagrade ga bo organizator kontaktiral na dan razglasitve zmagovalcev; zbiranje pesmi preko SMS sporočil bo **potekalo od ponedeljka, 09. julija, do nedelje, 19. avgusta 2007**; strokovna žirija bo med prispelimi prispevki naredila

izbor 10 najboljših pesmi, za katere bo med **21.8. in 25.8., do 19. ure, potekalo SMS glasovanje**; vsi uporabniki mobilne telefonije lahko glasujejo tako, da pošljejo SMS z zaporedno številko izbrane pesmi na številko 040 66 11 33. Izbrane pesmi bodo objavljene na www.medana.org in na portalu Vodafone live.

Šipek in vrtnica

Ivan Vošner

Kot preproga rožnatih cvetov
v jutranjem svitu plašno mi vzdrhti,
kot sanje nežno veter prek dobrav hiti,
v objemu toplen rojeva se dan nov.

Roko podaja vrtnici zlahtni v pozdrav,
po njem sramežljivo kvišku se ozira,
nje nežni vonj v zraku trepeta, odpira
srcu pomlad, cvetočo govorico trav.

Prve slane pomore to krhko cvetje.
V mesečini žare šipka plodovi,
rdeče kot kri, med trnje posejani.
Srce ljubeče, ki se pozabe brani,
kot ptica beži med mrzlimi vetrovi
in v toplen gnezdu najde si zavetje.

Rože

Rože - najlepša govornica sveta -
bude na tisoče želja;
kot sanje tke jih v drag spomin
sleherni utrip srca.

Poema o J. J.

Milena J. Cigler

Čez planine, bodeče od robid,
bova odpotovala. V valovanju
pisanega ruševja si iščeva
ležišče. Dragi, ležati na osatu
in prisluhniti škržatu, le da
sva skupaj. Megle naju bodo
skrile pred rojenicami in v žilah
spečih praproti bosta drhteli
najini srca.
Naslonila se bova na mravljince

in se ozemljila z njihovo kislino.
Dihava s pljuči smrek in čutiva s
šumom mrve. Misliva z vrhovi
brez.
Moker pesek sva si za vse želje
nosnic in ko se zgubiva med
lasmi vrtincev vetra, sva si samo
še šum zamahov lastovičjih kril
nad dimom streh.

Prosta mesta na mednarodnih prostovoljnih delovnih taborih v tujini

Nataša Konečnik Vidmar

Gre za tabore z različnimi vsebinami: od okoljevarstva, dela z deprivilegiranimi skupinami do varovanje kulturne in naravne dediščine in projektov v povezavi z umetnostjo. Prijavijo se lahko mladi od 18. leta

naprej, vendar je treba to storiti čim prej.
Vse informacije o taborih, kako se prijaviti in ostalo, so na spletni strani www.zavod-voluntariat.si.

Turneja MoPZ Šmartno pri Slovenj Gradcu na Slovaškem

J.P.

Kar nekaj naših zborov se udeležuje pevskih srečanj v tujini. Med njimi je tudi MoPZ Šmartno pri Slovenj Gradcu, ki ga vse od njegove ustanovitve že 28. leto vodi Janez Kolerič. Prav g. Kolerič je pred 12 leti navezal prve stike s kulturnimi delavci v mestu Bardejov na Slovaškem, kasneje pa še v bližnjem mestu Vranov nad Toplou, kjer so bile letos 15. in 16. junija jubilejne 20. vranovske zborovske svečanosti. Te prireditve se je udeležil tudi MoPZ Šmartno.

V petek, 15.06., so se v okviru te prireditve ves dan na različnih prizoriščih odvijali koncerti različnih pevskih skupin iz Slovaške in tujine. Tako so poleg MoPZ iz Šmartna sodelovali tudi deški, deklški, otroški, mladinski, komorni, moški in mešani zbori iz Poljske, Estonije, Bolgarije in Italije.

V soboto, 16.06., je bil zvečer v veliki dvorani kulturnega

doma v Vranovu zaključni gala koncert izbranih zborov. MoPZ Šmartno je sodeloval tudi na tem koncertu, poleg njega pa še deški, deklški in komorni mladinski zbor iz Vranova, deška zbor iz Poljske in Estonije, otroški in mešani zbor iz Bolgarije ter dva moška zbor iz Italije. Vsi sodelujoči zbori so med vodilnimi pevskimi skupinami v svojih državah. Navdušila je

predvsem mladostna zagnanost in ognjevitost otroških pevskih skupin, seveda pa niso zaostajali tudi odrasli zbori. Ob koncu so zbori izvedli nekaj pesmi, pri katerih je sodelovalo več zborov, nazadnje pa so skupaj zapeli še vsi sodelujoči zbori. Zborovodje in predsednike zborov je po koncertu sprejel tudi župan mesta Vranov.

MoPZ Šmartno se je v nedeljo, 17.06., predstavil še v starodavnem kraljevem mestu Bardejov, kjer je s prepevanjem sodeloval pri maši v tamkajšnji baziliki, po maši pa je v prezbiteriju zapel še nekaj pesmi, med njimi tudi nekaj priredb slovenskih ljudskih pesmi, tako da je številnemu občinstvu, ki mu je prisluhnilo, predstavil tudi delček slovenske glasbe.

Poslušalce sta očarala tako izbor pesmi kot ubrana zvočnost zborov.

Res je vzhodna Slovaška, kjer se je vse to odvijalo, nam precej odmaknjena, vendar prizadevni posamezniki, kot je Janez Kolerič, kljub temu uspevajo najti in vzdrževati stike s kulturnimi delavci s tega področja in so na ta način ambasadorji naše kulture.

So pa seveda vabljeni tudi drugi slovenski zbori, da se predstavijo tamkajšnjemu občinstvu.

Viktor Levovnik prejel občinsko priznanje

Med nagrajenci občine Dravograd je bil tudi naš sodelavec Viharnika Viktor Levovnik, ki mu je županja Marijana Cigala podelila zlati grb občine Dravograd z utemeljitvijo:

ŽUPANJA OBČINE DRAVOGRAD

>>kot znak spoštovanja,
pozornosti in v zahvalo
za pomoč pri razvoju
občine ter za prispevek
pri uveljavljanju njenega
ugleda<<

podeljuje

ZLATI GRB OBČINE DRAVOGRAD

Gospodu
VIKTORJU LEVOVNIKU

Rodil se je leta 1931 na Selovcu. Rad in z velikim veseljem se udeležuje na področju vrste dejavnosti, kulture, dopisništva, pisanja številnih iger, črtic, pesmi,.. Je tudi zunanji sodelavec pri slovenski akademiji za narodopisje. Njegove globoko izražene in pomenljive

besede segajo do srca, zaradi česar ga ob poslovnih slovesih številni vabijo kot govornika. To ganljivo, hkrati častno in zahtevno nalogo opravlja že več kot štirideset let.

Svoj 42-letni delovni staž je zaključil v ravenski železarni.

Ob vsem tem je bil vseskozi z eno nogo na avstrijskem Koroškem, kjer je sodeloval s celovško Mohorjevo družbo in pisal za slovenske časopise onstran meje. Sodeluje tudi z našimi TV-hišami ter vodi komentira snemanja: oddaja Naši kraji in ljudje. Gospodu Viktorju se niso uresničile sanje po zelenem poklicu duhovnika, pa vendar mu je bilo dano, da je v življenju kulture veliko naredil.

Sodeluje tudi na cerkveno-pastoralnem področju pri raznih gibanjih, piše krajše božične

igre za otroke ter jih razpošilja po farah, v adventnem času pa je na več krajih odigral vlogo sv. Miklavža. Napisal je tudi več iger za odrasle, ki jih v raznih krajih z veseljem sprejemajo in odigrajo. Za vse našete dejavnosti je dobil tudi lepa spominska priznanja, ki so mu v ponos ob njegovi skromnosti.

Čeprav je upokojen, lenarjenja in brezdolja ne pozna, le časa za njegovo udeleževanje mu ostaja več. Lahko se torej pohvali s svojim bogatim in obsežnim kulturnim udejstvom, plemenitim besednim zakladom, poštenostjo in čutom do sočloveka ter ljubeznijo do domovine ljudi, ki spoštujejo naše kulturne vrednote.

Za njegovo nesebično in požrtvovalno delo se mu iskreno zahvaljujemo.

Na Javornikovi domačiji postavili novo kapelico

Silvo Jaš

Pred nedavnim, v mesecu maju, so na Javornikovi domačiji obeležili dvojni praznik, rojstni dan Mušičeve mame in blagoslov nove kapele. Sploh pa imajo prebivalci te domačije zanimivo preteklost. Nekaj rodov nazaj sta na domačiji gospodarila Pongrac Levovnik z ženo, ded Marije Mušič, in praded Stanko Javornik. Vsi novorojenci, ki so se rodili, so umrli. Gospodar se je zaobljubil, da bo na posestvu postavil kapelo za rojstvo zdravega otroka. Leta 1888 je bila žena ponovno noseča in takrat je Pongrac postavil kapelo. 27. januarja 1889 se je rodil fantek, ki je preživel. Dobil je ime Franc in postal naslednik kmetije. Bil je Marijin oče. Kapela je bila postavljena, Mušičevi so živeli in gospodarili naprej ter se priporočali za božje varstvo v težkih trenutkih. Potem pa je prišla 2. svetovna vojna. Nemci so mobilizirali Martina Levovnika, Marijinega brata. V nemški vojski je bil

ranjen in ko je prišel domov na okrevanje, so ga v starosti 22 let ubili partizani. Obsodili so ga vohunjenja in zalezovanja,

ga mučili in pretepali, kljub temu da je bila pri Mušičevih partizanska postojanka. Žal so se dogajala tudi takšna gro-

zodejstva. Martin je bil pokopan na Golavabuki nad Žeglovo domačijo. Po končani vojni so ga hoteli domači pokopati v družinski grob, vendar jim takratna oblast tega ni dovolila. Domači župnik Somrak je predlagal, da ga pokopljejo ob domači kapeli in tam je našel svoj mir. Z leti je bila kapela potrebna obnove in zdajšnji gospodar Stanko Javornik se je odločil, da bo blizu stare postavil povsem novo, podobno prejšnji. Kapelo je pozidal Viktor Klemenc, kip Marije in številne poslikave je izdelala Ira Pušnik. V grobnici so shranjeni posmrtni ostanki Martina Levovnika. Seveda so pri gradnji in ostalih delih sodelovali in pomagali še okoliški sosede in drugi, levji delež pri vsem tem pa ima Stanko Javornik, saj se je s tem najlepše oddolžil svoji mami za njen visoki praznik, hkrati pa je postavil trajen, neminljiv spomenik nekega časa, nekega obdobja.

Marjan Strnad, Stanko Javornik in Srečko Naveršnik pred kapelico

Za vsako bolezen roža raste

Viktor Levovnik

Naslovni rek je slovenski pregovor, ki se ga dobesedno oklepa Ivica Merzdovnik že od rane mladosti. Srečal sem jo v zdravstvenem domu v Slovenj Gradcu, ko sem čakal na vrsto

Ivica Merzdovnik

pri zdravniku in med nama je stekel pogovor. Zvedav kot sem, me je zanimalo vse in začela sva z življenjepisom, s katerim se mi je na kratko predstavila:

»Rojena sem 20. decembra 1961 v Paki pri Velenju. Domačiji so rekli po domače pri Aberšek. Oče in mati sta na hriboviti kmetiji preživljala petčlansko družino. Za svoje življenje sem imela veliko načrtov, ki so, žal, splavali po vodi, predvsem zaradi pomanjkanja denarja. Tako mi je že v otroštvu rojilo po glavi, kako priti do denarja. Začela sem nabirati zelišča za prodajo, v začetku tista najbolj poznana, ki rastejo v našem okolju: bezeg, trpotec, podlessek, kumino, lipovo cvetje, arniko, encijan in druge

travnate rože. S tem sem si zaslužila kar nekaj denarja. Spoznavanje zdravilnih rastlin v obdobju odraščanja pa mi je širilo obzorje tudi na drugih področjih, predvsem pri odnosih z ljudmi, ki potrebujejo pomoč. Tu sem začutila svoje poslanstvo in začela zbirati tudi strokovno literaturo o domačem zdravilstvu. Desetletne izkušnje in številna spoznanja drugih, zapisana v nešteti knjigah, ki sem jih prebrala, so me vodila, da sem izdelala prvo mazilo proti pikom. Učinkovito delovanje tega mazila me je spodbudilo, da sem nadaljevala in začela raziskovati še druga zdravila. Po dolgoletnih študijah sem odkrila mazila za nego obraza, stopala, rok, za ublažitev

luskavice in ekcemov, proti hemoroidom, proti revmatičnim obolenjem, proti krčnim žilam, za sončenje, za obujanje lasnih čebulic ter mazilo za športnike. Vsi izdelki so registrirani; poimenovala pa sem jih Satvita, kar izvira iz besed satnina, ki je tolšča čebel, ki jo zbirajo skozi zadek, in vita, ki pomeni življenje.« Ivica je najbolj zadovoljna, če lahko pomaga ljudem in ko vidi učinkovito delovanje svojih pripravkov. Živi v Dovžah pod Pohorjem, kjer je narava še dokaj neokrnjena. Pogosto se poda na Pohorje, raziskuje naravo in odkriva zelišča in njihove zdravilne učinke. Zaželim ji srečo, bi bo lahko z domačimi zdravili ljudem še naprej lajšala težave.

Spomini na otroška leta izpod Uršlje gore

Iz zapiskov in spominov Marije Krenkar iz Podgorja

Rudi Rebernik

Rodila sem se pod vznožjem Uršlje gore v Razborju pri Krivonogu pod Plešivcem 14. avgusta leta 1934. To je bil zame vedno in je še danes, po tolikih letih, najlepši kraj, saj sem tu doživela svoje najlepše srečno otroštvo.

V družini nas je bilo veliko: dedek, babica, oče, mama, brata Vlado in Sandi ter jaz. Vlado je bil starejši od mene, Sandi pa mlajši. Z nami je še živela starejša sestrična Milka, ki je pazila na nas in se z nami igrala.

Naše srečno otroštvo je potekalo v majhni leseni hiški. Imeli smo se radi, med nami je bivala sreča in glasile so se pesmi, katere nas je učila naša mama, ki je prepevala tudi v cerkvi na koru. Čeprav je preteklo že veliko let, se še živo spominjam, kako smo se igrali bosu na travi in če sem zadela z nogu ob kamen, sem skakala po drugi daleč stran, preden sem si upala pogledati, če imam še vse prste na nogi.

Dedek in oče sta hodila na

delo v Plešivške gozdove, mama pa je doma gospodinjala in mi otroci smo ji pomagali po naših močeh. Redili smo živino, ovce, svinje in kokoši, tako da smo bili kljub slabim časom vedno preskrbljeni za vsakdanje življenje.

Pričela se je druga svetovna vojna. Na nebu so se pojavljala nemška letala in ko sem jih prvič videla, so mi povzročila strah, katerega sem se spominjala še dolgo časa. Nemci so pričeli seliti vaščane, med drugimi tudi družino Jug, župnika in učitelja, zaradi česar nismo imeli pouka. Čeprav se nam po glavi niso več podile šolske skrbi, pa smo morali kaj kmalu prevzeti druge stvari in dela.

Kmalu so začeli prihajati prvi partizani. Sprva so hodili samo ponoči, čez čas pa tudi že podnevi. Govorili so nam, da moramo Slovenci biti enotni, ker bomo le tako premagali in pregnali okupatorja. Nemci so kmalu začeli izvrševati svoje načrte za uničenje partizanov in ponemčevanje slovenskega

naroda. Slovenski možje in njihove družine pa so z vsemi močmi pomagali partizanom, jim dajali hrano in prenočišče ter jih obveščali, kje se nahajajo sovražniki.

Bilo je dolgočasno in megleno jutro, po nebu so se podili temni oblaki. Z bratom sva gnala živino na pašo v gozd blizu Plešivskega mlina. Ko se je pričela živina pasti, sva se lotila malin, katerih je na teh bregovih zelo veliko. Kar naenkrat je na hribu močno počilo, nato pa je začelo pokati še z druge strani. Slišala sva žvižge krogel nad nama in vejice smrek so padale na tla. V strahu sva pričela zganjati živino proti domu. Ko sva prignala do Plešivskega mlina, so naju srečali partizani, ki so na nosilih iz smrekovih vej nosili ranjene partizane. Videla sva njihove izmučene obraze in trpljenje ...

Na dvorišču naju je pričakala babica in nama pomagala privezati živino ter zapreti hlevska vrata. Tisti hip se je z dvorišča zaslišalo streljanje.

Babica naju je potegnila v kot in rekla, naj bova čisto mirna, dokler ne bodo Nemci odšli. Naenkrat so se vrata na silo odprla in že je bilo v hlevu polno Nemcev z naperjenimi brzostrelkami, ki so nas hudo gledali.

Spregovorili niso niti ene besede. Obrnili so se in odšli iz hleva. Ko se je zunaj vse umirilo, smo tudi mi odšli v hišo, kjer nas je vsa prestrašena čakala mama, nas stisnila k sebi in vsi smo jokali.

Z bratom Vladom sva zopet gnala živino na pašo, tokrat mimo Plešivskega mlina in dalje ob poti proti Plešivcu. Ko sva prignala na pašnik in se je živina pričela pasti, je iz druge strani gozda prišel sosedov pastir Gaber. Bil je zelo navihan in pogumen fant in z bratom sva ga imela zelo rada. Takrat pa smo s ceste, ki je prišla iz Kaštela, zaslišali voznika z enim konjem, ki je šel po les v Plešivški gozd. Skrili smo se v grmovje ob cesti in Gaber nama je začel pripovedovati, da je ta voznik iz doline nevaren za partizane, saj si je zelo dober z Nemci. Sklenili smo, da ga bomo prestrašili in mu prepovedali vožnjo lesa iz Plešivških gozdov. Iz žepa je Gaber potegnil kapo z rdečo zvezdo in rekel: »Gremo na stražo in ga zvrnimo.« Ko je voznik pripeljal mimo nas, je Gaber glasno zakričal: »Stoj, če ne, bomo streljali!« Voznik je ves prestrašen obstal, Gaber pa je nadaljeval: »Tako obrni konja in izgini, da te ne vidimo več tu okrog voziti! Nevaren si nam, ker držiš z Nemci. Takoj izgini, drugače bomo streljali!«

Voznik je začel prositi, da naj mu pustimo samo še danes naložiti les, da ne bo tako daleč vozil zastonj. Gaber je popustil. »Naj bo, samo še danes in nikoli več!« mu je rekel. Voznik je peljal dalje, mi pa smo se razšli. Z bratom sva se iz zasede v grmovju vrnila k živini, ta pa je veselo jedla

Krivonogova družina iz Razborja okrog leta 1935. Največji v sredini je Ivan Triplat, oče Marije Krenkar, pripovedovalke te zgodbe.

Foto: nepoznan

krompir na Plešivški njivi. Nad domačo hišo je bil mali hribček, od koder se je lepo videlo, kako paseva in od koder naju je rada opazovala babica. Takrat je naju klicala, naj takoj priženeva živino domov. Ko sva prignala domov in govedo privezala, sva v strahu šla v hišo, kjer je bila mama sama. Bila je zelo huda in nama je zagrozila, da naju bo zatožila očetu, kako paseva in se greva zraven partizanske igre. Bila sva zelo radovedna, kako je izvedela za našo dogodivščino. Šele po dolgem času nama je zaupala, da nas je med našo igro na drugi strani ceste opazoval pravi partizan. To je bil najin stric Molakov France, ki je vse to slišal in doma povedal svoji sestri, torej naši mami. Ker sva jo lepo prosila, naju ni izdala očetu in tako sva srečno ušla njegovim strogi kazni. To so bili težki, pa vendar tudi lepi časi mojega otroštva, katerega se vedno rada spominjam.

Dočakali smo tudi svobodo in z njo je prišlo nepopisno veselje. Bilo nam je prelepo, a še tisto jesen se je vse spremenilo, ko smo vsi razen dedka in očeta zboleli. Oče nas je s konji peljal v Slovenj Gradec v bolnišnico. Najprej je peljal mene, nato še

Stara rojstna hiša Krivonogove družine.

Foto: Rebernik

brata Vlada in Sandija, čez par dni pa še mamo. Ležali smo v tako imenovani izolaciji, saj smo vsi zboleli za tifusom. Ko je oče pripeljal še mamo, so jo namestili v mojo sobo ter k moji postelji postavili še eno, kamor se je ulegla. Videti je bil zelo izmučena. Ustnice je imela temne od same vročine

je klečala sestra usmiljenka s širokim belim klobukom na glavi, kakršne so takrat nosile sestre usmiljenke. Pogledala me je z otožnim pogledom in mi rekla: »Mamica je odšla v nebesa, poslovi se od nje.« Pred očmi se mi je stemnilo. Na ves glas bi rada jokala, če bi bila mogla. Odnesele so

Plešivški mlin z okolico, kjer je nekdaj potekalo otroško in pastirsko življenje Marije Krenkar ali Krivonogove Micke in njenih bratov.

in skoraj me ni več poznala. Dvignila se je v postelji in takoj padla spet nazaj. Bila je zelo nemirna od samih bolečin. Prišle so sestre in jo odpeljale v drugo sobo v zamreženo posteljo.

Naslednji dan je prišla sestra tudi po mene, me zavila v rjuho in me odnesla v sobo, kjer je med svečami ležala naša ljuba mama. Ob njeni postelji

me nazaj v sobo v ograjeno posteljo. Sestra je odšla po brata ter tudi njiju odnesla k mami. To so bili najtežji trenutki za našo družino. Naslednji dan so mrtvo mamo odpeljali domov, vendar nisem imela toliko moči, da bi lahko prišla do okna. Tisti dan so v Razborju pokopali našo mamo in strica Francija. Oba so položili v isti grob.

V bolnici sem bila šest tednov, brata pa še teden dni dlje. Ko smo si za silo opomogli, je bila naša prva pot v Razbor na pokopališče, kjer smo dolgo stali ob maminem grobu in jokali.

Leta 1946 se je naš oče ponovno poročil in tako smo morali oditi iz Razborja na drugi dom v Podgorje k Visočniku. Naša družina se je razdrla. Dedek, babica in brat Sandi so odšli živeti v Razbor k teti, Vlado, Vanči in jaz pa smo spremljali očeta na naš novi dom. Vsi smo jokali, ko smo se morali ločiti, saj smo se imeli zelo radi, zato je bilo slovo še toliko težje.

Med potjo od doma sem se s pogledom poslavljala od preproste lesene rojstne hišice, od domačih njiv, travnikov in gozdov ter od pogleda na Uršljo goro, ki me je spremljal celo moje otroštvo. Oče mi je dejal,

naj njegovo drugo ženo tudi kličem mama. Ko sem ji prvič podala roko v pozdrav, me je pogledala in dejala, da jo veseli in da me ima rada. Vendar pa je za vsakega človeka na svetu prava mama samo ena, tista, ki nas je rodila. Čeprav sem bila stara komaj 13 let, sem morala prevzeti gospodinjsvo, ko je mati dobila dojenčka, torej mojo polsestro z imenom Trezika.

Mesila sem kruh in ga pekla v veliki krušni peči, kuhala, krmila prašiče, ročno molzla in prala perilo za celo družino. Tako v šolo skoraj nisem imela časa hoditi. Pa vendar, če se danes spomnim na tista leta, se mi zdi, da so bila kljub vsemu lepa in srečna.

Na moj rojstni kraj Razbor, na skromni dom pri Krivonogu ter njegovo okolico in kraje pod Uršljo goro, kjer sem preživela svoja otroška leta v krogu svojih dragih, me vežejo nepozabni spomini, ker so bili ti časi, čeprav tudi kdaj grenki in boleči, zame najlepši. Ko danes o tem pripovedujem svojim otrokom in vnukom, me radi in s sočutjem poslušajo. Tako bodo lahko nekoč pripovedovali naprej svojim naslednikom in s tem taki družinski dogodki in zgodbe ne bodo utonili v pozabo.

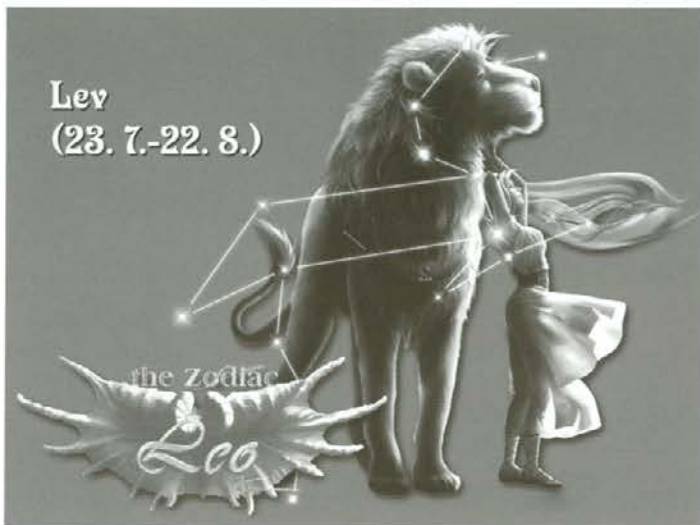
Marija Krenkar

VELIKA LJUDSKA SANJSKA KNJIGA in HOROSKOP

iz hrvaščine prevedel Zlatko Verzelak

Jaz bom ...

OGNJENO ZNAMENJE POD VPLIVOM SONCA, ISKREN IN ODPRT ZNAČAJ, ŽIV DUH IN NEVERJETNA VITALNOST SO GLAVNE OD-LIKE ROJENIH V TEM ZNAMENJU.

Beseda: SLAVA

Lahko se reče, da je lev izrazito sončno znamenje, ker v tej periodi sonce doseže največjo moč na nebu zodiakalnega kroga. Njegovo žarčenje daruje odprtost, iskrenost, pripravljenost za spravo in oprostjanje, a tudi nepopustljivost, ko je treba. Nenehno iskanje popolnosti v vsem rojeva živ duh, ki je v neprestanem vznemirjenju in nemiru.

Osebnost, rojena v znamenju leva, izžareva poseben magnetizem, ki je bogat z živahnimi občutki in izjemno življenjsko voljo. Beseda je o tipu človeka, ki ga je skoraj nemogoče zmeti ali presenetiti, ki je vedno prepričan sam vase in se zaveda svojih vrednosti. Vse njegove reakcije prihajajo iz srca in so maksimalno iskrene.

Tako lahko sklepamo, da takšna oseba o sebi vedno govori lepo, v kar so upravičeno usmerjene njene ambicije. Zvesta po naravi, s svojim kodeksom časti in poštenja zna prevzeti odgovornost in zahteva spoštovanje, ki ga za-

služi. Razen tega je lev zelo družaben in vedno pripravljen, da pomaga slabotnejšim. Te kvalitete so vzrok močne privlačnosti leva za osebe v njegovi okolici; zlahka pridobi ljubezen in prijateljstvo. Njegova močna osebnost in nesporen šarm ne vplivajo

samo na poklicnem področju, temveč tudi v zasebnem in družinskem življenju.

Ko je pri teh ljudeh prisotna želja po potrditvi zelo izražena, jih naredi ponosne, ošabne, razdražljive in protislovne. Njihov način obnašanja, če je preveč energičen, jih lahko napelje v nesmotrne odločitve in spopade s stvarnostjo. Včasih so egocentrični in zlahka postanejo nepremišljeni in vsiljivi, posebno ko smatrajo, da je upravičeno in neobhodno potrebno zadovoljiti svojo željo po organiziranju in nadvladi življenja drugih. Ta samovladarski značaj je skupaj z močnimi čustvi za leva pogosto vir razočaranj in težav.

Vendar v določenem trenutku pridejo na pomoč njegove mnoge pozitivne lastnosti: vrhunski občutek za pravico in neugasljiva ljubezen do resnice dosežeta, da drugi priznajo poštenje njegovih načel.

Lev, vedno zvest moči, ki izvira iz samega simbola, se ne boji borbe in zahvaljujoč svojemu pogumu in pobudi zmaga v najtežjih situacijah.

Naravno je, da v tako obdarjeni osebi tiči želja po priznanju drugih – ta želja in njegove številne možnosti so odskočna deska za realizacijo (uresničitve) njegovih ambicij.

Lev ima pogosto stike z vplivnimi osebami, ki mu tlakujejo pot do uspeha in tukaj prihaja v igro njegova posebna vrednost: v stiku z znamenitimi ljudmi, čeprav se zaveda svojih darov, mu uspeva prikriti svojo moč in gotovost, da lahko tako pridobi protekcijo in pomoč, ki sta mu potrebni.

Osebe, rojene v znamenju leva, so skoraj vedno optimisti in velikodušne narave. Težko pa tistemu, ki rani njihov prirojen občutek za pravico. Njihov bes pa, kakor hitro in iznenada se pojavi, tako tudi izgine. Lev je nesposoben pomniti slabo, tudi če gre za sovražnika.

Lev ne mara računice in ne beži pred odgovornostjo za svoje postopke. Njegova duhovnost in žar mnogih vrlin mu pomagata pri uspehu.

Te osebe imajo absolutno potrebo po delu. Brezdelje je njihov najhujši sovražnik. V glavnem izbira aktivnosti, ki najbolj izražajo vse njegove sposobnosti in hkrati nudijo možnost velikih uspehov in zadovoljstva. Nima posebnih usmeritev ali dispozicij za določen posel, pač pa dispozicije za uspeh. Zato ga najdemo med umetniki, športniki, v industriji, v politiki, v svobodnih poklicih, tudi v administraciji. V vsakem poklicu je nenavadno cenjen zaradi svojega občutka dolžnosti in discipline. Zlahka doseže zagotovljen finančni položaj in pogosto pride do velikega bogastva.

Očaran s špekulacijami in velikimi posli, vedno verujoč samo vase in v svoje moči, pogosto tvega velike nesmisle. Taka gotovost vase ima sugestiven vpliv na druge, ki pogosto zaupajo njegovim izrazitim sposobnostim in močni osebnosti.

Tudi v prijateljstvu je lev ta, ki dominira: prijatelje vedno izbira on, ne prepušča pobude drugim. Če mu je nekdo simpatičen, se v njem takoj vzbudi močno zanimanje. Njegova prijateljska čustva so, moramo priznati, vedno iskrena, brez računic. Po drugi strani pa zahteva od njih slepo zaupanje, ki mu tudi po pravici pripada.

V življenju teh oseb ima pomembno vlogo ljubezen, ker je le-ta sredstvo, s katerim potrjuje svojo osebnost. Ko ljubi, želi tudi dominirati, čeprav gre za navaden flirt. Sposoben je začarati partnerja; zaupanje, ki ga instinktivno pridobi, ga vzpodbudi, da ljubljeno osebo zasuje s pozornostjo in ljubeznijo, da jo osvobodi vsakega bremena in ji naredi novo, boljše življenje.

Rojen v znaku leva živi življenje intenzivno, razgibano, njegova izjemna osebnost ga vodi od uspeha do uspeha pri srečanjih z nasprotnim spolom. Darežljiv in poln zanosa v svojih osvajanjih ne pozna nemoči in drugorazredne vloge. Velika vrednost leva je v naslednjem: ko se resnično veže na neko osebo, ostane tej vezi zvest in če se pri ljubljeni osebi počuti sprejetega, naredi vse, da pojača vezi, ki ga vežejo nanjo, a pod enim pogojem – biti mora prepričan, da ima svojo ljubezen v celoti! Od svojega partnerja potrebuje le pobudo in priznanje, vedno hoče biti v centru pozornosti, kritike in sumničenja v odnosu do njega, ali tistega, kar počne, ga naredijo negotovega, zaradi česar izgublja notranje ravnotežje in pelje ljubezensko zvezo v krizo.

Za osebnost, ki zna uživati v življenju kot lev, je hud sovražnik razsipavanje energije. Vedno živi v polnem zamahu in ne zmanjšuje svoje aktivnosti, tudi če ugotovi, da ga bo nek močan napor zlomil. Tak način ga neizbežno vodi k ignoriranju manjših prehodnih

motenj, čeprav bi z drugačnim obnašanjem lahko preprečil mnoga težja obolenja.

Lev zahteva, da je iskreno in do popolnosti obveščen o svojem zdravstvenem stanju in o značaju svoje bolezni, zatem pa se preda v roke zdravnika in specialista, pripravljen na kakršnokoli obliko zdravljenja.

Astrologija kaže, da so najslabše točke organizma leva srce, cirkulacija in sekundarno hrbtenica, hrbtne mišice. Zato bi moral živeti v manj intenzivnem tempu ter bolj paziti na zdravje. Kljub intenzivni aktivnosti lahko lev dolgo zadrži mladostno energijo, posebej če mu uspe, da vsili v svoje življenje določen režim. Ne sme pretiravati ne v poslu, ne v zabavi, z dobro mero počitka bo njegovo zdravje dolgo neskaljeno.

EROTIČNO SENTIMENTALNI HOROSKOP

Niste slabotnej, ki se pusti nositi valu usode. Vaša vitalnost, vaša volja, vaša avtoriteta vam omogočajo, da se štejete v kategorijo tistih, ki dominirajo, tistih, ki ne pustijo, da so poraženi.

Radi imate akcijo in gibanje. V to polagate vse svoje moči in energijo. Težko vam je ostati na enem mestu, sanjariti in nič delati. Ne prenašate lenobe, tudi če ste na letnem dopustu. Prepreke vam ne jemljejo poguma, ampak nasprotno: stimulirajo vašo voljo in rojevajo v vas željo po zmagi.

Ponos, pogosto tudi nečimrnost, igrata veliko vlogo pri doseganju uspeha za vsako ceno. V vaših podvigih niste samo odločni, dinamični in smeli: imate velik smisel za organizacijo. Ste previdni in ničesar ne prepuščate naključju. Previsoko mnenje imate o sebi, da bi se zadovoljili s trenutno situacijo.

V odnosih z drugimi spoštujete določena pravila obnašanja. Ko spoznate nove obraze, se trudite, da ste z njimi ljubeznivi, prisrčni. Pri prijateljih boste storili še več, kot je v vaši moči.

Mlačni in nedefinirani občutki vas vodijo v obup. Vaš značaj se težko prilagaja ljudem, ki skrivajo in zadržujejo svoja čustva.

Preveč odprti ste, da bi lahko prenašali zvižanost in potuhnjenost. Ko morate komu kaj povedati, poveste to popolnoma odkrito. Če vam kaj ni všeč, to takoj pokažete. Zato okrog sebe ne trpite ljudi, ki sedijo na dveh stolih, ki so neodločni in oklevajo.

Verjamate, da so vsi ljudje lahko odprti kot vi, a ko se prepričate, da niso, ste grozno razočarani. Tako dobljene rane se težko zacelijo, čeprav tega nikomur ne pokažete.

Čeprav ste iskreni, se včasih pošalite in se kažete takšnega, kot v resnici niste. Vaše male skrbi delate velike, da bi pritegnili pozornost drugih.

Še ena protislovnost je pri vas: velikodušni ste in srečni, če lahko naredite komu kakšno veselje. Vendar ste včasih egoist – preden pomislite na drugega, mislite najprej nase.

Največja vrлина, ki jo imate, je zvestoba. Globoko ste privrženi osebam, ki so pridobile vaše prijateljstvo. Ta vdanost se upira času in preizkušnjam. Mora vas nekdo hudo prevrati, da spremenite mnenje o njem. Včasih, čeprav se zavedate, da vam je nekdo naredil kaj žalega, ostajate slepi, da ne bi bili razočarani.

Imate čvrst značaj, zato ne prenašate, da bi vplivali na vas. V odnosih z ljudmi ne trpite kapric, izumetničnosti in hlinjenja.

Ker ste strasten tip, lahko točno ugotovite, kaj vas pri nekem privlači in kaj odbija. Ali ljubite ali pa prezirate.

Če vam je nekdo všeč, mu to odkrito pokažete. Če ljubite, se popolnoma in brez zadržanosti predate čustvom. Čustva kažete brez odvečnih besed. Ne prenašate ničesar nejasnega in nedoločnega v ljubezni. Nepotrpežljivega vas naredijo ljudje, ki en dan kažejo znake oboževanja, drugič pa izlive nestrpnosti in netolerance. Bil bi pravi čudež, če bi se vezali na takega človeka.

Hitro ocenite človeka. Če vam

je všeč, ne skrivate svojih čustev. To ne pomeni, da izgublimate kontrolo nad sabo in da padate v objem prvemu človeku, ki pride mimo. Ločevati znate med trenutnim vtisom in trajnimi čustvi. V ljubezni mnogo dajete, ampak težko greste do konca. Potreben je določen čas, da dobro ocenite človeka, s katerim ste se začeli ljubiti. Strah vas je, da ne doživite razočaranja, da ne bi bili prevarani ali pretentani.

Ko srečate osebo, ki vam je všeč, se ji obzirno približate, brez obrambe se ji predate šele čez čas, po zrelem premisleku. Ampak to vam ne preprečuje, da ji ne bi takoj pokazali izlivov nežnosti in čustev.

Kot vsi ambiciozni, ki niso zadovoljni z vsakodnevnim životarjenjem, sanjate o poroki s človekom na visokem položaju. Vaš cilj v življenju je stalno napredovanje. Zakon je za vas način za vzpon na lestvici uspeha.

Nimajo vsi takšne sreče, da naletijo na človeka, ki bi jim nudil tisto, za čemer stremijo. Eno je pa gotovo: če človek, ki vas ljubi, ni slaven ali če mu ne gre vse od rok, boste zanj nenehen stimulans. Če nima ambicij, ga boste vi gnali naprej do popolnega uspeha.

Vaša osebnost je močna in to predstavlja nevarnost, če se poročite s človekom brez močne volje. V tem primeru boste vi prevzeli vlogo družinskega stebra in vse odgovornosti nase. Partner se bo počutil nesrečen, ponižan in osramočen. Če se pa zgodi, da se pokori vaši avtoriteti brez grenkobe, celo srečen, da se je znebil obvez, potem bo vse v redu.

Lahko pa se zgodi, kar ni redek primer, da naletite na močan karakter, ki ne bo pokleknil pred vami; takrat neizbežno pride do incidenta, ker nobeden od obeh ne bo trpel drugega za gospodarja.

Ostaja še tretja možnost: da se poročite s solidnim človekom, ki ne bo ne slabič ne gospodovalen. V tem primeru bo zakon uspešen. En partner bo cenil vrednost drugega. Pri obeh se bo pojavil zaradi tega ponos.

Ste zelo zvesti in vdani družinskemu gnezdu. Za vas je pomembno, da je sredina, v kateri živite, prijazna.

ŽENSKA

Ljubezensko življenje

Neverjetno strastna in iskrena levinja že v mladosti začne iskati polno ljubezen, ko pa jo najde, se ji posveti na svoj način – ognjeno in velikodušno. Polna sanj in idealov ima prirojen nagon, ki ji omogoča, da vedno ugame želje moškega, ki ga ljubi. Praktična, ne pa tudi kruta, se zna prilagoditi skromnemu ljubezenskemu življenju. V večini primerov pa je nagnjena k prijetnemu in udobnemu življenju, če lahko to doseže s poštenjem in čustveno mirnostjo.

Spolno življenje

Po naravi ognjevitava ženska levinja živi za spolnost, kar pa ne pomeni pogostih avantur. Običajno je zvesta enemu moškemu in če mu uspe, da jo zadovolji, ne bo izletov. Ko se najde v postelji z ljubljenim, nima zadržkov.

MOŠKI

Ljubezensko življenje

Nepopravljiv sanjač, zaljubljen v življenje in ljubezen, moški lev se nikdar ne ozira na težave in boril se bo do zadnjega diha, da uresniči svoje cilje, kar mu uspeva predvsem z vztrajnostjo in upornostjo. Poleg ljubezni in razumevanja zna nuditi ženski, ki jo ljubi, zaščito in moralno podporo ne glede na težavnost trenutka. V zakonu je običajno zvest in skoraj vedno zgradi srečno družino.

Spolno življenje

Moški, rojen v tem znamenju, nenavadno uživa v spolnosti. Na žalost njegova partnerka skoraj nikdar ne more držati koraka v tem ritmu. Poleg tega je nagnjen k perverzijam, ki jih sam imenuje domišljija. Harmonično spolno življenje najlažje doseže z žensko, ki ima tudi sama domišljijo.

Vinko Cajnko

☆1911

†2007

"Takrat vsem živim zemlja naj rodi, in tudi nam, ki z večnostjo zastrti spoznali bomo, da v objemu smrti postali luč smo za svetlejša dni."

Neskončno težko je pisati besede in govoriti v slovo. Vsi vemo, da je smrt del življenja, a ko se nas dotakne, ko nam vzame svojca, prijatelja, prijaznega znanca, se je drugače zavemo.

V ponedeljek, 11. junija, v prvem delovnem dnevu tedna, se je v 97. letu izteklo življenje našemu častnemu meščanu in Bloudkovemu nagrajencu, legendi športnega kolesarskega tekmovanja iz časov med obema vojnama, po vojni zagnanega športnega funkcionarja in organizatorja športnih dejavnosti v Slovenj Gradcu in na Koroškem Vinku Cajnku, ko je bil krajši čas v skrbni negi v slovenjgraški bolnišnici.

Družina Cajnko ima dolgo zgodbo, ima veliko zanimivih zgodb. Oče Franjo se je z družino preselil v Slovenj Gradec kmalu po prvi svetovni vojni. Bil je trgovec, posestnik in odprl je restavracijo v nekdanjem Lobejevem hotelu. Aktiven je bil v različnih društvih, posebno velik ugled je užival pri slovenjgraških gasilcih, bil je med ustanovitelji telovadnega društva Sokol. Od leta 1924 do 1927 je bil Franjo Cajnko tretji župan mestnega občinskega odbora. Prav v tem času je Franc Ksaver Meško postal prvi častni občan Mestne občine Slovenj Gradec. "Prvi Slovenec duhovni svetnik na Selah" in župan Cajnko ... obema je zibel tekla v sončnih vinogradih Prlekije.

Sin Vinko Cajnko je po meščanski šoli končal trgovsko nadaljevalno šolo v Ormožu. Po vojaški obveznosti se je ukvarjal s trgovino z lesom, s tem pa je nadaljeval tudi po osvoboditvi.

Na njegovo pobudo so nastali kolesarski klubi v Mežici, na Prevaljah in v takratnem Guštanju. Leta 1936 pa so ustanovili Koroško kolesarsko župo in Cajnko je bil njen predsednik. Ob 10-letnici Cajnkove kolesarske kariere, 9. julija 1939, je bila v Slovenj Gradcu, pod pokroviteljstvom bana Dravske banovine, velika športna prireditev.

Vinko Cajnko, legenda kolesarstva v koroški pokrajini, se je veselil novih kolesarskih poti, ki smo jih odprli v zadnjem času v okolici mesta Slovenj Gradec.

Delo v Sokolovem društvu in sokolski zleti so povezali Vinka Cajnka in Kristino - Tinko Krajnc z lepe hribovske vasi Pernice. Tudi njuni otroci Miša, Talka in prezgodaj umrli Dušan, zdravnik, so odraščali v družinski in domovinski ljubezni. Vsi so imeli radi telesnokulturne športe.

Po osvoboditvi je bil Vinko Cajnko med ustanovitelji TVD Partizan, društvu je predsednikoval polnih 40. let, potem pa bil njegov častni predsednik. Telovadna društva je pomagal ustanoviti tudi v Šmartnem, Mislinji in Doliču; Cajnko je pomagal graditi rokometno in nogometno igrišče, graditi in obnavljati planinske kočice. Ob Homšnici, kjer je bil njegov dom, je pomagal graditi vodovod, toplovod, napeljevati telefon in še kaj. Njegov dom je bil vedno gostoljuben in za vsakogar odprt. Rad je imel pesem, nav-

duševala ga je vokalna skupina Nova, pevci okteta Lesna, katerega častni član je bil Vinko Cajnko, pa so mu na njegovem domu redno zapeli ob rojstnem dnevu. Tako se je z njimi družil in užival lepe trenutke tudi 31. januarja v letošnjem letu.

Na njegovo pobudo so Slovenj Gradec obiskali številni športni delavci in olimpijci, med njimi Leon Štukelj in Franjo Mihaelčič, Miro Cerar je bil ob 30-letnici Judo kluba, lanskega oktobra, med nami že devetlet.

Vinko Cajnko je bil pravi leksikon za dogodke našega mesta. Večji del zbranega gradiva o športnih dogodkih je poklonil Koroškemu pokrajinskemu muzeju, ki mu je pripravil razstavo Življenje posvečeno športu (1994).

Cajnko se je zavedal, da imata fotografija in tiskana beseda veliko vrednost. Pred 50. leti je izšla njegova knjiga Telesna vzgoja treh dolin (Mislinjske, Mežiške in Dravske doline). Z drugimi avtorji je ohranil neprecenljivo dokumentacijo za zgodovino športa v Koroški pokrajini. Uredil je tudi publikacijo *65 let telesne kulture v Mislinjski dolini* (1984).

Za izredno pomembno tekmovalno, športno, organizacijsko požrtvovalno delo je prejel številna priznanja, diplome, nagrade in državna odlikovanja. Leta 2001 ga je Milan Kučan, predsednik republike, odlikoval s srebrnim častnim znakom svobode Republike Slovenije za zasluge pri razvijanju in popularizaciji športa v Sloveniji, še posebej na Koroškem. To je bilo ob njegovi 90-letnici. Prejel je občinsko nagrado (1964), Bloudkovo nagrado (1982) naziv častnega občana pa mu je Mestna občina podelila leta 1992.

Vinku Cajnku leta niso prišla do živlega. Do zadnjega je bil poln delovnih načrtov in idej, osredotočen na slovenjgraške športne aktivnosti, na razvoj in napredek mesta, ki ga je imel neizmerno rad.

Hčerki Miša in Talka, ki sta tudi po mamini smrti Tinki vzorno skrbeli za očeta, sta mu predlagali, da bi se umaknil od doma v njihovo okolje, a je odločno odgovorili: "Iz Slovenj Gradca ne grem, pa tudi ne morem, nikamor ne grem. Tu bom počival pri ženi Tinki in sinu Dušanu, v Slovenj Gradcu!"

Izredno bogata življenjska delovna pot našega Vinka Cajnka je sklenjena. Njegov nemirni športni duh naj bo vzor in spodbuda mladim rodovom; zapustil nam je obsežno športno dediščino.

Jože Potočnik, prof.

Branko Tisnikar

☆1952

†2006

Da bi lahko huda julijska vročina botrovala slabemu počutju, so žena in otroci Branka Tisnikarja še zmogli verjeti. Njegova nenadna smrt v zgodnjih minutah sobotnega popoldneva (22. 7. 2006) pa je njihova srca in misli odela v globoko žalost.

Kar verjeti ne morejo, da je še v torek optimistično podiral drevje in se veselil nove asfaltne prevleke, štiri dni pozneje pa je onemelo njegovo srce. Saj je bil predan še kopici načrtov, s katerimi je želel olajšati vsakdan svojih najbližjih. Le iz neprijetnega počutja bi se moral izvleči, kot že večkrat doslej.

27. junija leta 1952 je mama Fanika povila našega Branka. Po hčerki Dragici je tako na Korlovi kmetiji v Završah zajokal v svet še prvi sin. Čeprav je skromnost spremljala njegovo otroštvo, mu starševske topline nikoli ni manjkalo. Rad se je poigral s sestro in bil vesel, ko se je družina povečala, saj je dobil še bratca in dve sestrici. V Završah so stekla njegova osnovnošolska leta, potem pa se je takoj zaposlil v podjetju Stiks v Velenju; le za kratek čas, saj ga je čakala vojaška suknja. Znašel se je v Slavonski Požegi, kjer je ob služenju vojaščine naredil šoferski izpit. Zato se je zaposlil kot voznik na Komunali v Velenju. Rad je imel svoj poklic, ob pridnem delu pa je znal prisluhniti tudi srcu. Temu je živahniji ritem prižgala mlada Cvetka in ljubezenske vezi sta 29. novembra 1975 okronala pred završkim oltarjem. Zaživela sta ob njegovem domu in Branko se je poleg službe vse bolj oklepal kmečkih opravil. Volanu se sicer ni zmožeg hitro odgovadati, izkoristil pa je možnost in prilžnost ter odkupil tovornjak in vozil v lastni režiji. Tako je lahko bil več časa doma z ženo in otroki.

Sinka in dve hčerkici je rodila njegova Cvetka in sreča je sijala iz njegovih oči, s katerimi je božal svoje drage. Nič mu ni bilo pretežko, še gradnje nove »štale« se je lotil. Ob vsem tem pa je rad priskočil na pomoč sosedom in znancem. Za svojo dušo je v redkih trenutkih prostega časa rad raztegnil meh harmonike. Pa veselje ob srečanjih z brati in sestrami je rad izrazil z zvoki svojega priljubljene instrumenta. Oba s Cvetko sta se s svojo pridnostjo lotila še gradnje hiše.

Branku pa preizkušnje niso prizanašale. Bil je zelo čustven, hitro ga je kaj prizadelo. Poležal je, pa si spet opomogel in znova postal zagnan in poln optimizma. Močno ga je prizadela očetova smrt leta 1984, pa sedem let kasneje še boleča izguba matere. Zatekel se je k delu, v oporo so mu bili otroci. Lidiji, ki jo je življenje potegnilo od doma, sta oba veliko pomagala pri gradnji hiše. Pa so brž njegov vsakdan bogatili vnuki. Čebljanje slehernega izmed njih mu je bilo v neskončno veselje, rojstvo najmlajše vnukinje pa ga je navdajalo z novim ponosom.

Da z Brankovim srcem ni vse tako, kot je treba, so ugotovili že v njegovi mladosti, ko se je znašel na pregledu zaradi vojaščine. Vendar mu zdravje vsa leta ni posebej nagajalo. Nekaj zadnjih mesecev pa mu je bolezen začela greniti počutje; spet si je opomogel in poln optimizma delal in koval načrte. Še v zadnjih urah slabega počutja se je z Lidijo pogovarjal o praznovanju vnukovega rojstnega dne. Zatem je zaspal in ni se več prebudil.

Za njim žalujejo: žena Cvetka, otroka Boštjan in Lidija z družinama, hčerka Renata, brat Vlado, sestre Dragica, Alenka in Jožica

Marjan Križaj

Ivan Šisernik

Vsi hodimo po poti življenja, na kateri nihče ne sluti, kdaj in kje bo odbila njegova zadnja ura.

Rojen na kmetiji je že zgodaj okusil trdo kmečko delo, ki je tudi kasneje na Španželovi kmetiji, kamor se je bil priženil, zahtevalo mnogo znoja in žuljavih rok, da je na mizi bilo vedno dovolj kruha. Njegovo delo je obrodilo sadove, ki jih je lahko delil s svojo ženo Angelo, sinovoma in njunimi družinami.

Še bi bil delal, ko bi ga ne izdalo srce, ki je postajalo vedno bolj slabotno, pa vendar do zadnjega tako veliko in dobro, polno ljubezni, ki jo je očitno nesebično razdajal med svoje najbližje.

Zvesto in vdano je pomagal svoji Angeli, ki ga je v času njegove bolezni še bolj potrebovala. Vedno je rad ustregel svojim sinovoma in vnukom, če so ga le prosili za pomoč. Pogostokrat smo ga srečevali na cesti, po kateri je prevozil mnogo kilometrov za svoje vnukinje, ki jih je potrpežljivo vozil v šolo in nazaj ter po drugih obveznostih.

Vsak takšen trenutek, ko je bil na poti, je rad izkoristil za obisk katerega od znancev in prijateljev. Saj pravijo, da dobra dela družijo ljudi.

In res, veliko nas je bilo, ki smo mu radi prisluhnili, saj je s svojim mehkim glasom znal vlti novega upanja; obraz, ki se je rad razlezel v nasmeh, pa je dobro skrival sledi bolezni. Vedrost na njem je govorila, kako rad je živel in se veselil vsakega novega dne. Življenje je kmalu postalo popolno s prihodom prvega pravnuka.

Nenadoma pa je njegovo srečo skalila bolezen, ki je z vsilo udarila in ga priklenila na posteljo. Postal je nemočen in odvisen od drugih.

Globoko v sebi je zagotovo razumel svoje najdražje, ki so mu v zadnjih dneh priskrbeli pomoč in nego, kakršnih bi bil doma težko deležen. Toda solze na licih so bile priča, da se ni mogel sprijazniti s svojo nemočjo v boju z boleznijo ter z ločitvijo od doma, kjer je bil preživel skoraj 8 desetletij.

Ni mu bilo dano, da bi prihodnje leto praznoval zlato poroko. Ni mu bilo usojeno doživeti praznovanja okroglega jubileja čez 2 leti.

Življenje kljub praznini teče dalje. Vsaka grenka solza na licih se enkrat posuši, vsaka bolečina počasi otopi, a spomin nate večno v srcih naših živi.

Hvala vsem, ki se spomnite nanj in se ustavite ob njegovem grobu.

Žena Angela

Zapisała: Nevenka Knez

Vihornik

Fanika Kac

☆1925

†2007

Med vsemi mejami, ki so postavljene tako v mladih letih, kot tudi v visoki starosti, je smrt najbolj dokončna. Ob vesti, da izgubiš drago osebo, ki nam je bila dolga leta zelo blizu se zdrznemo, ter nemo in nemočno

obstanemo ob tem žalostnem dogodku.

Kaj vse bi dali, da tega trenutka nikoli ne bi bilo. Kaj vse bi dali, da ne bi bilo trenutka, ko smo 10. maja 2007 sprejeli žalostno vest, da je v celjski bolnišnici, v boju z boleznijo za vedno klonilo življenje naše drage Fanike.

Ko pokoplješ prijatelja, znanca, sorodnika si z njim nedvomno pokopal tudi del svojega življenja in spominov. Hkrati pa se ponovno zavemo, da tudi mi, ki smo ostali, prav tako neustavljivo korakamo k svojemu grobu in večnosti v objem.

Draga Fanika Kac se je rodila 21. marca leta 1925 v Mali Mislinji, med zelenimi pohorskimi gozdovi kot hči kmečkih staršev. Kljub temu, da je dosegla zavirljivo starost, je vsaka smrt za vsakogar prežgodaj.

Prvi koraki v svet poln presenečenj, lepote in tudi grenkih izkušenj, so se za njo začeli na Tovšakovih kmetiji v Mali Mislinji. Tu je naredila prve korake po travnikih, njivah in gozdovih. Tu je hodila kot deklica s svojimi starši, sestrami in bratom po stezicah z grabljami in motiko kmečkemu delu naproti. Ob toplem in varnem ognjišču, skrbnih starših, ljubezni najbližjih ter ob lepotah narave, je preživljala lepo mladost. S takšno mladostjo je pridobivala toplino in ljubezen, ki jo je kasneje v svojem življenju delila s svojimi najbližjimi. A žal, vojna vihra ni prizanesla nikomur, tudi Tovšakovim kmetiji ne. S tem pa se je končalo brezskrbno življenje petnajstletne deklice. Hitro je spoznala nesmiselnost okupatorjevega početja ter se takoj vključila v terensko obveščevalno službo, kjer je sodelovala v najrazličnejših odgovornih nalogah s partizani v borbi proti okupatorju. Ze kot mlada deklica je s tem pokazala svoj značaj, hrabrost, zanesljivost in poštenost, kar ji je bila odlika tudi v kasnejšem življenju.

Po končani vojni se je zaposlila na okraju, ki pa se je v tistih časih selil iz kraja v kraj. Nazadnje se je okraj ustalil v Slovenj Gradcu z njim pa tudi dom naše Fanike. Ves čas po vojni je ob zaposlitvi tudi študirala in si s pridnostjo in vztrajnostjo pridobila višješolsko izobrazbo, s tem pa v službi na občini Slovenj Gradec tudi odgovorno nalogo vodje računovodstva, ki jo je dolga leta tudi z odgovornostjo in natančnostjo opravljala. Upokojila se je leta 1981 s polno delovno dobo.

Ves čas pa se je rada vračala v svoj rojstni kraj. Ko so ji starši ostareli, jih je nenehno obiskovala in jim nudila potrebno pomoč. Poznali smo jo kot osebo širokega in odprtega srca, ki se je razdajala za druge, do sebe pa je bila vedno skromna in nezahtevna. Takšna je ostala do konca svojega življenja. Leta so minevala in tudi ona je ostarela in postajala slabotnejša. V svojem stanovanju, ki ga je imela tako neizmerno rada, je lahko ostala do zadnjega trenutka, saj smo ji sorodniki pomagali in ji skušali vračati to njeno dobroto. Vse je prenašala z dobro voljo in nasmehom.

Do zadnjega trenutka je bila pripravljena nuditi nasvet ali pomoč ob trenutkih, ko nam v življenju ne gre vse tako

kot bi si želeli. A žal je prišel trenutek, ko smo se morali za vedno posloviti od naše drage Fanike. Tvoj večni dom bo sedaj pokopališče v Šentilju pod Turjakom, v rojstnem kraju, kamor si se vedno tako rada vračala.

Slovenski pesnik Anton Gradnik je napisal verz:

*Da ko življenje zajde,
pri meni smrt ničesar
ne najde.*

Ti draga Fanika, si nam bila več kot sorodnica, ves čas si se razdajala za nas, smrt res ni mogla ničesar več vzeti. Za vedno boš ostala v naših mislih in srcu.

Vsi njeni.

David Naglič

*Bog večni! Za življenje smo prosili,
se Davida srčno razveselili.
Zato – življenje – hvala ti, Vladar!*

*Naj ne sprašujemo te več nikdar,
zakaj presadil si ta nežni cvet,
ki je začel spoznavati ta svet,
s te zemlje v večno svoje bivališče,
v nebeški raj, ki tvoje je svetišče.*

Verujemo, o Bog, Ljubezen večna:

*»Vsa bitja si ustvaril, da bi srečna
in blažena Te zrla v rajski slavi,
v nebesih, kjer naš dom je večni, pravi.«*

*Poklical Davida že zdaj si k sebi,
da svet pokvaril, ga umazal ne bi.
Čeprav je grozna naša bolečina,
ker nimamo več tukaj fantka, sina ...*

Verujemo, da je otrok pri tebi.

Ti končno združil se boš,

Bog, pri sebi.

Tebi, vsi se bomo veselili,

na veke bomo skupaj te slavili.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega sina, brata, vnuka in nečaka

Davida Nagliča s Svetega Vida nad Vuzenico

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na mnogo prerani zadnji poti, prinašali cvetje in sveče, darovali za svete maše in izrekli sožalje. Še posebej bi se radi zahvalili vsem sosedom, sorodnikom in vsem drugim za pomoč in tolažbo, ki so nam jo velikodušno nudili v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala zdravstvenemu osebju bolnišnice Slovenj Gradec, ki se je trudilo in nudilo vse, kar je bilo v njegovi moči. Prisrčna hvala gospodu župniku Ernestu Berložniku za lepo opravljen cerkveni obred. Hvala tudi cerkvenemu pevskemu zboru za sočutno odpete pesmi in odigrano Tišino, govornici Lidiji za poslovilne besede ter pogrebni službi Karner za vse storitve.

Naj vam vsem povrne Gospodar življenja!

Žalujoci: straži, brat in sorodstvo

Avgust Strmčnik

☆1928

†2007

*Ko bom umrl,
tihu h grobu pristopite,
tihu lučko mi prižgite,
ko bom umrl, ne bom umrl ...*

Take zime, kot je bila letošnja, ne pomnimo, saj je bila ena sama pomlad. Toda vendarle ni bila resnična, kajti če bi bila, bi sonce prineslo veselje in toplina novo življenje. Tako pa je ta navidezna pomlad prinašala za naš majhen kraj kar preveč žalosti in smrti. Prenekatera hiša je bila odeta v črnino, prenekatera srca so zajokala ob izgubi drage in ljubljene osebe. Tako smo se morali meseca marca 2007 posloviti tudi od našega dragega moža, očeta, dedka in sokrajana Avgusta Strmčnika – Strmčnikovega Gustlna. Njegova domačija v samem srcu Podgorja bo pogrešala pridne in delovne roke, saj ji je kljub letom, boleznim in težavam še vedno posvečal vso svojo skrb in se trudil za njeno urejenost.

Zibel življenja mu je stekla 23. maja leta 1928 kot osmemu po vrsti od trinajstih otrok. Brezskrbna mlada leta je kmalu prekinila 2. svetovna vojna in že od dečka terjala svoj davek.

Pri Strmčnikovih so pomagali, da se Slovenci rešijo tujega jarma, kolikor je bilo v njihovi moči: od hrane in skrbi za sanitetni material do kurirskih poti, ki jih je moral opravljati pokojni. Kmalu bi za svojo dobroto plačali z življenjem, saj je okupator že vedel za vse. K sreči jih je rešila beseda prijatelja in ostali so le pri materialni izgubi. Slovenski človek je bil skozi zgodovino tlačjen in teptan, a da te tlači tuja roka, je lažje prenesti in ponos v človeku pridobi, duh se dviga, čeprav so ramena obtežena. A kadar te tlači lastna in ljubljena domovina, za katero si tvegati in trpel, to je huje. To je krivica, ki boli, ki te pobija, ne toliko navzven kot navznoter. Takrat je ranjen ponos, ranjeno je dostojanstvo.

Nam mlajšim je še mnogo stvari neznanih. Vemo pa, da bi težko, danes verjetno sploh ne, prenesli sporočilo, da tvoja njiva ni več tvoja, da si morda lahko le njen najemnik.

Vse to in verjetno še več so preživljali pri Strmčnikovih. Pokojni Avgust ni jadikoval, ni žalil, tiho je trpel in živel življenje, ki so ga drugi zaznamovali. Zavedal se je, da je vse na svetu minljivo, vse kar danes stoji, se nekoč poruši in za še tako črnimi oblaki nekoč posije sonce. Ves je živel za svoj dom, za kmetijo, da ostane domačija. Po triletnem služenju vojske je ostal doma in skupaj s prijatelji »fural« les iz Plešivških gozdov. Njegovi konji so bili eni najlepših in najmočnejših. Bil je njihov poznavalec in ljubitelj, zato je hodil po semenjih, kamorkoli je bilo treba.

68. leta se je poročil z Marijo Kamnik, Postavkovo Miciko. Za mlado družino je bilo le s kmetije premalo dohodkov, zato je Marija odhajala v službo.

Svojo ljubezen do zemlje je pokojni prenašal na otroke, sinu Gustiju, ki danes gospodari, je predajal svoja znanja, svoje izkušnje. Sledil je napredkom in se veselil novih uspehov. Rad se je pogovarjal o kmetijstvu, o živalih, bil je prijeten sogovornik. Prevelikim družbam in prireditvam se je raje izognil. Zato pa je toliko raje občudoval naravo, polja in gozdove, kjer se odpočije srce in umiri duša.

Komur je mogel, je rad pomagal in 57 let je bil član Gasilskega društva Podgorje. Za svoje dolgoletno delo in pomoč na gasilskem področju je prejemal zahvale in odlikovanja. Tako v gasilskem društvu kot v kraju samem ga bodo pogrešali. Kajti vsak človek, vsak posameznik je kakor kamenček v mozaiku sveta in okolice, ki nas obdaja.

Za vsakim, ki odhaja, ostane praznina, nezapolnjen prostor, kamor sedajo žalost in spomini. Spomini na dni, ki smo si jih delili, na dogodke, ki smo jih skupaj preživljali.

Tudi našega moža, očeta in dedka se bomo radi spominjali, saj nam je zapustil toliko lepih in nepozabnih trenutkov. Tolažila nas bo misel, da so s slovesom končani tudi njegovo trpljenje, bolezen in bolečina našega sveta. Upanje, da je nekeje v večnosti srečal svoje starše, brate in sestro, nam bo sušilo naše solze.

Zahvaljujemo se za vse izrečene in pisne besede tolažbe, za zapete žalostinke, cerkvenemu zboru, g. župniku, ministrantom, gasilcem, pogrebni službi, praporščakom, igralcu Tišine, nosilcu križa in luči.

Zahvaljujemo se za zvonjenje pri sv. Duhu. Hvala g. Marku Golobu za vso pomoč.

Vsem sosedom in sorodnikom hvala za pomoč in izrečena sožalja.

Zahvala tudi zdravniškemu osebju intenzivne terapije internega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec za nego in lajšanje bolečin ter dežurni službi ZD za hitro pomoč.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste darovali sveče, svete maše ali za cerkev, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti in ga boste ohranili v svojem spominu.

Iskrena hvala!

Njegovi

Miran Kotnik

☆1973

†2006

*V domu našem je praznina,
a v srcih je še vedno
bolečina, tebe Miran
več med nami ni,
a v spominih naših
vedno boš ti.*

ZAHVALA

*Kmalu bo minilo leto dni,
kar tebe Miran med nami
ni. Vsem hvala, ki postojite, in
prižigate sveče ob njegovem
preranem grobu.*

Hvala vsem

žalujoči vsi domači!

Anton Janšek

☆ 1940

† 2007

*Pomlad je na tvoj
vrt prišla, in čakala
da prideš ti, in sedla
bo na sončna tla
in jokala, ker tebe ni!*

Ob boleči izgubi našega dragega **Antona Janšeka**

Anton Janšek se je rodil 9. maja 1940 na Ravnjakovi kmetiji. Zibelka mu ni bila s cvetjem postлана, ker je bil tretji od šestih otrok. Zato je že kot mlad fant moral poprijeti za vsa težka dela. Vzljudil je tudi te naše gozdove, zato da se je leta 1962 zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Bil je med prvimi, ki je opravil tečaj za motorno žago. Leta 1964 je spoznal življenjsko sopotnico Jožico, s katero sta krmarila skozi skupno pot. Leta 1965 pa se je z njo poročil. Najprej jo je odpeljal pred oltar, nato v bolnico, saj je luč sveta zagledal prvorojeni sin Tone. V zakonu se jima je rodilo osem otrok. Leta 1975 se je z družino preselil v Slovenj Gradec. Nato so otroci odraščali in so začeli prihajati vnuki in vnučkinje. Bil je zelo vesel, ko je na svet prijokala pravnučkinja Diana. Leta 1990 se je Tone upokojil. Ni mu bilo dano, da bi v miru užival svojo upokojitev. Kar hitro se je zdravje začelo krhati. Začelo se je potovanje od bolnice do bolnice. Bolezen je bila vedno bolj kruta, dokler ga ni priklenila na bolniško posteljo. 22. junija 2007 se mu je v bolnišnici Topolšica zaprla knjiga življenja.

Zahvaljujemo se bolnišnici Slovenj Gradec - internemu oddelku, bolnici Maribor in Topolšica, tudi patronažni sestri Mateji, za lajšanje bolečin na domu. Hvala tudi doktorici Metki Markovič za dolgoletno zdravljenje.

Zahvaljujemo se pogrebni službi Slovenj Gradec, godbi na pihala Slovenj Gradec, gospodu Petru Leskovarju za opravljen pogrebni obred in sveto mašo. Lepa hvala Jožici Jeromel za besede slovesa, in vsem ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje, sveče in ki stojite ob njegovem grobu.

Lepa hvala vsem.

Žalujoci: žena Jožica, sinova Tone in Jože, hčere Cvetka, Dragica, Suzana in Ljuba z družinami, ter ostalo sorodstvo!

*Vsa leta si delal,
pošteno živel,
potem pa izmučen si
tiho odšel.
Srce je omagalo, dih
je zastal, a spomin
nate bo vedno OSTAL!*

Jezikovne drobtinice: stil pisanja

Marta Krejan, prof.

Praktični spisovnik Mirana Hladnika mi je bil že prejšnji mesec »navdih« za Drobtinice in tudi tokrat ga bom izpostavila. Ne bomo pa govorili o pravopisu, ampak o stilu pisanja, o stvarih, ki besedilo naredijo razumljivo ali pa nerazumljivo. Ker gre za drobtinice, bomo seveda izbrali zgolj drobec iz množice priporočil oz. pravil.

Po možnosti vedno zapišimo slovensko varianto termina namesto tujke, če seveda tujka ne pomeni že nekaj drugega. Večinoma to ne predstavlja problema, vendar pa se morda nekaterim strokovnjakom, ki obvladajo tujo terminologijo, iz katere izraz prenašajo v naš jezik, v citatni obliki zdi izraz veliko bolj poln kot predlagani slovenski – neologizem. Pri tem igra bistveno vlogo čas – termine je treba posloveniti takoj, ko se pojavijo, kajti uveljavljavi se seveda to, kar se najpogosteje sliši. Dokler je izraz v citatni obliki, ga pišimo ležeče ali v narekovajih in ga ne sklanjajmo. Previdni moramo biti pri prevodih (ne gre, da bi vse prevajali dobesečno, poleg tega pa so mnoge besede večpomenske, ko jih prevajamo), paziti moramo, da si ne izmišljamo novih besed (»pisalnik« namesto »tiskalnik«) ali pa zamenjujemo sorodnih izrazov (npr. internet – v tem primeru je bolje uporabiti medmrežje – in intranet). V pomoč pri tem so nam seveda *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, *Slovenski pravopis*, *Slovar tujk* in *Literatura*, leksikon Cankarjeve založbe. Eden od pogojev razumljivosti pisanja je tudi stalna misel na

sprejemnika. Vedeti je treba, komu je besedilo namenjeno, kdo bo besedilo bral. Seveda pri poljudnih besedilih to ni problem, je pa treba biti pozoren pri strokovnem pisanju. Obenem pa ne smemo pozabiti na namen pisanja. Kadar predstavljamo nekaj povsem novega, je »ton« besedila seveda drugačen kot takrat, ko govorimo oz. pišemo o že znani stvari.

Viharnik

izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vrančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Pritrznik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično oblikovanje in priprava za tisk:

Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Gorazd Mlinšek

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Lektorirana niso vsa besedila!

Viharnik

Poslovna enota Deželne banke v novih prostorih

Mirko Tovšak

Deželna banka Slovenije, d. d., je naslednica Slovenske zadružne kmetijske banke, d. d., ki je s 1. 7. 2004 prevzela sredstva in obveznosti Zveze hranilno kreditnih služb Slovenije in se istočasno preimenovala v Deželno banko Slovenije. Tako je Deželna banka praktično postala naslednica tudi vseh kmečkih hranilnic, ki so delovale širom Slovenije že od Kreka dalje, s čimer ohranja tradicijo finančnega servisa za kmečko in podeželsko prebivalstvo. Seveda pa banka posluje tudi po vseh sodobnih principih bančnega poslovanja kot sodoben finančni servis za celotno prebivalstvo, zato pri njej lahko urejate vse finančne zadeve tako za fizične kot tudi pravne osebe.

Za področje Koroške, Mozirja in Šaleške doline je z reorganizacijo svoje mreže ustanovljena poslovna enota, ki se je poimenovala v Koroško-šaleško PE. Ta je nekaj časa delovala v starih prostorih bivše Koroške Zveze hranilno kreditnih služb na Celjski cesti v Slovenj Gradcu, pred nedavnim pa so se skupaj z blagajniškim mestom in upravo preselili v nove prostore v poslovnem centru Balmico v neposredni bližini Mercatorja. Tako je ta enota pridobila bolj funkcionalne nove prostore, kjer je možno zagotavljati tudi

Delovanje in finančne storitve Deželne banke je predstavil član uprave mag. Štefan Belinger.

Direktorica Koroško-šaleške poslovne enote Cvetka Jamnik

ustrezno varnost poslovanja.

Po otvoritvi novih prostorov so organizirali »finančni dan«, na katerem so sodelovali tudi najodgovornejši predstavniki vodstva Deželne banke in svojim komitentom predstavili poslovanje. Še posebej je razveseljivo dejstvo, da so domala vse storitve te banke med najcenejšimi v Sloveniji, še posebej pa izstopa po tem, da:

- ima najcenejši servis plačevanja s položnicami (za plačilo s položnico plačate manj kot 1 evro ne glede na vrednost plačila),
- ne zaračunava provizije za dvigovanje gotovine na bankomatih,
- omogoča najcenejše in enostavno vodenje elektronskega poslovanja na računalniških svojih komitentov,
- je edina banka, ki ima pooblastilo za transfer denarja iz subvencij za kmečko prebivalstvo (ponudila je najugodnejše pogoje),
- nudi brezplačno zamenjavo tolarjev v evre do konca leta 2007.

Lahko bi še naštevali, po čem se ta banka uvršča med najsolidnejše in najcenejše banke v slovenskem prostoru, vendar namen tega prispevka ni delati brezplačno reklamo temu finančnemu servisu, želeli smo samo opozoriti kmečko prebivalstvo in ostale komitente na ugodnosti, ki jih lahko koristijo, če postanejo njen komitent.

Pri vsem tem je pomembno, da Deželna banka ohranja večinski lastniški delež kmečkega prebivalstva, saj predstavlja lastništvo Kapitalske zadruge, ki je v zadružni lasti, skupaj z nekaterimi drugimi kmetijskimi zadrugami in Zadružno zvezo Slovenije več kot polovico vsega kapitala v banki. Banka razpolaga na dan 31. 5. 2007 s 644 mio evri bilančne vsote, v letošnjem letu pa je do 1. 5. 2007 dosegla že za 5,1 milijonov evrov dobička, kar jo uvršča med solidne in zanesljive bančne servise v naši državi.

Na finančnem dnevu so sodelovali nekateri komitenti, ki z banko že sodelujejo.

Tudi v novih blagajniških prostorih je vedno živahno in prilika za pogovor.

Viharnik

Najevska lipa je gostila

Franc Jurač

Lepa julijska sobota (7. julija 2007) je letos že sedemnajstič gostila pod nederjih Najevske lipa na Ludranskem Vrhu državnike. V poletni vročini so se v senci lipa zbrali predsednik vlade Janez Janša, spremljali pa so ga ministri: gospodarski Andrej Vizjak, šolski Milan Zver, notranji Dragotin Mate, kulturni Vasko Simoniti ter za zdravje Andrej Bračun in za javno upravo Gregor Virant. K najstarejši slovenski lipi pa so prišli tudi predsednik državnega zbora France Cukljati, poslanec v evropskem parlamentu Miha Brejc, veliko poslancev, predvsem iz SDS, ter nekateri koroški župani, občinski

svetniki in predstavniki drugih regijskih ustanov.

Premier Janez Janša je okoli tisoč udeležencem poudaril, da slovenska lipa kot nacionalni simbol ne simbolizira le drevesne vrste, ampak tudi starodavno slovensko demokracijo. Med drugim je tudi povedal, da ni najpomembnejša stvar, kje bo sedež pokrajine, v vsakem primeru bo sedež koroške pokrajine na Koroškem in nič več v Ljubljani in ni nujno, da so vse institucije v enem kraju. Vedno je možen pameten dogovor med razumnimi ljudmi in ne dvomi, da bo tako tudi na Koroškem.

Koroški mošt je dobro teknil. Miha Brejc, Janez Švab, Janez Janša in župan Matjaž Zanoškar so ga skupaj popili z moštno dečvo Suzano Rejak.

Veselje pod lipo je bilo nepopisno

Marija Gostenčnik
Na prireditve prihajam vsako leto, saj se na njej sprostim in srečam z mnogimi prijatelji. Tudi letos je bilo tako.

Anton Jeromec
K Najevski lipi zelo rad prihajam vsako leto, ker se mi zdi, da prireditve dostojno počasti slovensko državo. Z zanimanjem si ogledam tudi kulturni program.

Mojca Plesec
Sodelujem v mešanem pevskem zboru, ki je tudi letos nastopil na prireditvi pod Nejevsko lipo. To mi je v posebno čast.

Pred nami je velik pomen ustanavljanja pokrajin, ki »ne bodo samo simbol, ampak tudi kvaliteta v naši stvarnosti« je med drugim povedal Janez Janša.

Emil Plajnshek kljub svojim 94 letom vsako leto pride s kolesom k Najevski lipi.

Obiskovalcem Najevske lipa so pokazali tudi pokrivanje streh s »šiklni«.